Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT — פרייז 15 גראָשען — היינט 10 זייטען

נייער פאָלקסבלאַט

№ 45 | Łódź, Poniedziałek 22 lutego 1932 r. | צענטער יאהרגאנג | לאָדז, מאָנטאַג, ט״ו אדר א׳ תרצ״ב | № 45

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פעטריקאָווער 21, טעל. 224-71

דער נייער פראַנצויזישער קאַבינעט

טאַרדיע — פּרעמיער און אויסערן-מיניסטער

פּאַריז, 21 (ספּ. טעל.) דער נייער פראַנצויזישער קאַבינעט איז פאָלגענדער:

פּרעמיער און אויסערן-מיניסטער — טאַרדיע.
אינערן-מיניסטער — מאַהיע.
פינאַנץ-מיניסטער — פלאַנ־ען.
יוסטיץ מיניסטער — רעינאָ.
קריגס-מיניסטער — פּעטרי.
בילדונגס-מיניסטער — רוסטאַן.
אַרבייטס-מיניסטער — לאַוואַל.
מיניסטער פאַר קאָמוניקאַציע און עפענטליכע אַרבייטען — גערגיע.
האַנדעלס-מיניסטער — דאַלען.
לאַנדווירטשאַפט-מיניסטער — שאַוואָ.

דעם 13 מערץ קומען פאָר די פּרעזידענטן-וואַלען אין דייטשלאַנד

בערלין, 21 (ספּ. טעל.) דעם 13 מערץ ה. י. קומען פאָר די פּרעזידענטן-וואהלען אין דייטשלאַנד.

פּ.פּ.ס.׳ישע אינטערפּעלאַציע אין סיים

וועגען דעם קוילען-שטרייק אין דאָמבראָווער ראַיאָן

וואַרשאַ, 21 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) אויף דער נאָהענטער זיצונג פון סיים וועט די פּ. פּ. ס.׳ישע פראַקציע אריינטראָגען אַן׳אינטערפּעלאַציע וועגען דעם קויהלען-שטרייק אין דאָמבראָווער ראַיאָן.

ס׳איז פאַרצונעהי, אַז די רעגירונג וועט באַלד אויפ׳ן אָרט ענטפערן אויף דער אינטערפּעלאַציע.

אילוסטראַציע צו דער ענטוואַפנונגס-קאָנפערענץ

א ריזיגער פראַנצויזישער קריגס אעראָפּלאַן. ער קאָן טראָגען אויף זיך ניין קוילען־וואַרפערס און 2500 קילאָ אויפרייס-שטאָף

געשטאָרבען א בעריהמטער דיריגענט

וויען, 21 (ספּ. טעל.) היינט איז בעת א פאָרשטעלונג אין דער אָפּערע געשטאָרבען פּלוצים מיט׳ן דיריגענטען-שטאָק אין האַנד דער דיריגענט ד״ר לודוויג קייזער.

א ביר-שטרייק אין דייטשלאַנד

בערלין, 21 (ספּ. טעל.) דינסטאָג זאָל אויסברעכען א שטרייק פון אלע רעסטאָראַטאָרען אין דייטשלאַנד, בכדי ביר זאָל ביליגער ווערען.

גרויסער פּאָליטישער פּראָצעס אין קראָקע

קראָקע, 21 (טעלעפאָניש) היינט איז אַרויסגעטראָגען געוואָרען דער אורטייל אין דעם גרויסען קאָמוניסטישען פּראָצעס, אויף וועלכען עס זענען געמשפּט געוואָרען 8 פּערזאָן דער-עיקר יודען.

6 פּערזאָן זענען פאַרמשפּט געוואָרען פון 15 חדשים ביז 4 יאָהר שווערע טורמע.

מיט אַנ׳אַרויסטריט פון דער אָפּאָזיציע

וועט זיך דינסטאָג עפענען דער דייטשער רייכסטאַג

בערלין, 21 (ספּ. טעל.) דינסטאָג עפענט זיך דער דייטשער פּאַרלאַמענט.

באַלד אויף דער ערשטער זיצונג וועט אריינגעטראָגען ווערען א פאָרשלאַג פון דער אָפּאָזיציע אַראָפּצוּוואַרפען די רעגירונג און פונאַנדערלאָזען דעם רייכסטאַג.

פּרענטש-בעריכט דורך פּרענטש גופא גרינדליך רעווידירט געוואָרן

לאָנדאָן, 21 (יטא טעלעגראַפיש) „דזשואיש קראָניקעל״ מעלדעט, אַז דער פּרענטש בעריכט איז דורך פּרענטש׳ן אַליין גריגדליך רעווידירט געוואָרען; 15 זייטען פון בעריכט זענען דורך איהם קאָרעגירט, און אָנגעשריבען געוואָרען אין א נייער רעדאַקציע.

די ענדערונגען זענען נוגע דער יודישער איינוואַנדערונג און יודישען ערד-איינקויף אין ארץ-ישראל.

ווי מ׳רעכענט, זענען די ענדערונגען געקומען, אונטער׳ן דרוק פון די אינטערווענצען, וואָס זענען אדורכגעפיהרט געוואָרען דורך די יודישע טוער, און בעזונדערס דורך אוסישקינען.

פיל געהאָלפען צו די ענדערונגען, האָט אויך דאָס, וואָס דער הויך-קאָמיסאַר וואוקאָפּ, האָט אין די דערמאָנטע פראַגען אַנ׳אַנדערער מיינונג ווי פּרענטש.

צו דער פערלאָבונג פון אונזער פריינד
ה׳ ד״ר. י. רעדלוס
מיט פרל. נינא פעטער
ווינשען מיר מזל-טוב און א גליקליכע צוקונפט.
ישראל און דאַנקאַ ראָזענבערג.

נייער אַפגאַניסטאַנישער געזאַנדטער אין וואַרשאַ

וואַרשאַ, 21 (טעלעפאָניש) דאָ איז אָנגעקומען פון פּאַריז דער נייער אַפגאַניסטאַנישער געזאַנדטער פאַר פּוילען שאַך-וואַלי.

א 140-ער דעקער

צו אַמעריקאַנער זאַקען-מאַשין ווערט געזוכט צו קויפען.

אָפערטען אָפּצוגעבען אין אַדמיניסטראַציע פון דער צייטונג פאַר „140״.

„לעבת הצדק״, לאָדז, ציגעל-גאַס 17.
פיזיקאַליש טעראַפּישער קאַבינעט
איז טעטיג טעגליך פון 11–1 מיטאָג און פון 4 ביז 6 אָווענד געפינט זיך אונטער דער אויפזיכט פון א דאָקטאָר ספּעציאַליסט.
קוואַרץ-לאַמפּ, דיאַטערמיע, סאָלוקס, עלעקטרישע בעדער.
237

אונזער ווערטען פריינד
ה׳ הילארי שטראַהוויס
צוליב׳ן טויט פון זיין אונפערגעסליכען פאָטער
אהרן נ״ע
דריקען מיר אויס אונזער אינניגסטען מיטגעפיהל.
דוד זילבערבערג,
בנימין זילבערבערג,
פּינקוס וויינטרויב.
הערמאַן גראָסמאַן.

ברית הציונים הרביזיונים בלודז
אל. קאָשטשושקי 21 זאַל „הזמיר״ אל. קאָשטשושקי 21
היינט, מאָנטאַג, דעם 22 פעברואַר, 8.30 אָווענד וועט האַלטען
ד״ר וואָלפגאַנג פאָן ווייזעל
מיטגליד פון ציוניסטישען אקציאָנס-קאָמיטעט א רעפעראַט א. ד. ט.
„אראבישע מלוכה צו א יודיש ארץ-ישראל״
בילעטען ביים איינגאַנג. 1136 בילעטען ביים איינגאַנג

דעם טיפסטען ביילייד דריק איך אויס מיין פריינד ה׳
הילארי שטראַהוויס
צוליבן טויט פון זיין אונפערגעסליכען ליבען פאָטער
אהרן נ״ע
סאַלעק גרינבערג.

יודישע רעפּובליק איפּ'ן ווייטען מזרח

פּרעזידענט פון סאָוויעטען-פערבאנד קאלינין וועגען א יודישער רעפּובליק אין ביראָ-בידזשאן און וועגען צוציהען צו איהר אויסלענדישע יודען

מאָסקווע (יט"א) דער פרעזידענט פון סאָוויעטען-פערבאנד מיכאיל קאלינין האט אויפגע-נומען אין בנין פון „ציק" דעם מאָסקווער יט"א-קאָרעספּאָנדענט און איהם ערטיילט אַן'אינטערוויו וואָס האט געדויערט אַן'ערך א שעה צייט. אין משך פון געשפּרעך האָט קאלינין ארומגערעדט די פראגע פון א יודישער רעפּובליק אין ביראָ-בידזשאן און א ריי פראגען, וואָס זענען פארבונדען מיט דער איבערוואנדערונג קיין ביראָ-בידזשאן.

לויט א בעשלוס פון „ציק", ערקלערט קאלי-נין, דארף אין ביראָ-בידזשאן געגרינדעט ווערען א יודישע רעפּובליק נישט שפּעטער ווי סוף 1933. עס איז אָבער גישט אויסגעשלאָסען, אז דער בעשלוס זאָל פערווירקליכט ווערען פריהער. כדי צו שאפען אין ביראָ-בידזשאן א יודישע רעפּובליק איז נאָרנישט נויטיג צו וואַרטען ביז יודען וועלען דאָרטען בילדען א מעהרהייט פון דער בעפעלקע-רונג: טאטאַרען אין קרים בילדען אויך נישט קיין מעהרהייט — זיי שטעלען מיט זיך פאָר בסך-הכל 22 פּראָצ. פון דער אלגעמיינער קרים'ער בעפעל-קערונג. דאס שטערט פונדעסטוועגען נישט, אז קרים זאָל זיין א טאטארישע רעפּובליק. עס איז דעריבער, נאָך מיין מיינונג, גענוג, עס זאָלען זיך דאָרטען בעזעצען צעהן-פופצעהן טויזענד יודען, מען זאָל קאָנען פּראָקלאמירען ביראָ-בידזשאן אלס יודישע רעפּובליק.

קאלינין מיינט, אז די גרינדונג פון א יודי-שער רעפּובליק אין ביראָ-בידזשאן וועט זיין פון א גרויסער נאציאנאל-פּאָליטישער בעדייטונג נישט נאָר פאר די 50 אָדער 100 טויזענד יודען, וואָס וועלען זיך דאָרט מיט דער צייט בעזעצען, נאָר אויך פאר די איבעריגע קארגע דריי מיליאָן יודען אין גאנצען סאָוויעטען-פערבאנד און אויך א גיווי-סער מאָס, אויך פאר יודען אין אנדערע לענדער.

לויט די ידיעות, וואָס מען האט קאלינינ'ען צוגעשטעלט פון צענטראלען „קאמזעט", איז די צאָהל יודישע איבערוואנדערער קיין ביראָ-בידזשאן אין פאריגען יאָהר געווען גרעסער, ווי די צאָהל איבערוואנדערער פאר די פריהערדיגע דריי יאָהר.

דריי זאכען דינען אלס צוציהונגס-קראפט פאר יודען צו פאָהרען קיין ביראָ-בידזשאן, מיינט קאלינין: ערשטענס דאָס: וואָס ביראָ-בידזשאן איז בעשטימט נישט נאָר אלס לאנדווירטשאפטליכע געגענד, נאָר אויך, און דער עיקר, אלס אינדו-סטריעלע, צווייטענס דאָס, וואָס די פּערספּעקטיווען אין ביראָ-בידזשאן זענען בעדייטענד גרעסער ווי ערגעץ אנדערש, און דער עיקר דאָס, וואָס דער בעשלוס צו גרינדען אין ביראָ-בידזשאן א יודישע רעפּובליק האָט דערוועקט אין די הערצער פון טויזענדער יודען דעם נאציאָנאלען מלוכה-געפיהל.

אויף דער פראגע, צי וועלען אויסלענדישע יודען בכלל פריי צוגעלאזען ווערען צו איבער-וואנדערונג, האָט קאלינין געענטפערט, אז קיין בעשלוס וועגען דעם האט די רעגירונג נישט אָנ-גענומען, נאָר יעדעס מאָל, ווען דער „קאמזעט" דערוועקט א פראגע וועגען אריינלאזען א בעשטימ-טע צאָהל יודישע איבערוואנדערער פון אויסלאנד, לעזט זי די רעגירונג אין פּאָזיטיווען זין.

לויט דעם געענדערטען פּלאן וועלען היי-יאָהר בעזעצט ווערען אין ביראָ-בידזשאן נישט 19 טויזענד נפשות, ווי מען האט פריהער גערע-כענט, נאָר 13 טויזענד, דערפון ארום 9 טויזענד סאָוויעטישע בירגער און פון 4 ביז 5 טויזענד אויסלענדישע יודען. די מלוכה האט אסיגנירט פאר דער ווירטשאפטליכער בויאונג אין ביראָ-בידזשאן היינטיגעס יאָהר 27 מיליאָן רובל ד. ה. מעהר ווי וועלכער עס איז אנדער ראיאָן האט בעקימען, און מיט אזא סומע קען מען שוין עפּעס אויפטון, — האט קאלינין פערענדיגט.

דער אמעריקאנער פליהער בערט האָל (איצט גענעראל „טשענג אוי טשאַנג") פיהרט אָן מיט'ן כינעזישען לופט-פלאָט

א שרעקליך פערברעכען אין וויען

וויען, 21 (ספ. טעל.) אין דעם גאַרדעראָב פון דעם מערב-וואָקזאַל האָט מען געפונען 2 קופערטען, פון וועלכע עס האט זיך געהערט א שלעכטער ריח.

די פּאָליציי האָט געעפענט איינעם פון די קופערטס, האט זיך ארויסגעוויזען, אז אין איהם געפינט זיך א קאָפּ פון א קליין קינד.

אין דעם צווייטען קופערט האט מען געפונען דעם קערפּערל פון'ם קינד.

די דאָזיגע קופערטען האט נאָך דעם 16-טען פעברואַר איבערגעלאָזט א יונגע פרוי.

חוץ מזה האט מען אין איין קופערט געפונען א בריף, אין וועלכען די פרוי האט געשריבען, אז זי גייט בעגעהען זעלבסטמאָרד, מחמת נויט.

אין משך פון 2 שעה איז דער פּאָליציי גע-לונגען צו פערהאַלטען די פערברעכערין, וועלכע האָט זיך מודה געווען אין'ם פערברעכען.

זי הייסט אננא קראַמייער, 23 יאָהר אַלט, און שטאַמט פון צפון-עסטרייך.

ערב דעם לעצטען אקט אין דעם פער-שלעפּטען עלילת-דם-פּראָצעס

דער אורטייל וועט פערעפענטליכט ווערען דעם 15-טען מערץ

פּראַג, (יט"א) אין ווּעלקא-בערעזנא איז פאָרגעקומען די געריכטס-פערהאנדלונג אין פּראָ-צעס נעגען די ביידע יודישע הויזירער ליבערמאן און שטיינבערגער, וואָס זענען אנגעקלאָגט געוואָ-רען אין „צאַפּען בלוט צו ריטועלע צוועקען" פון די קינדער וואסיל קאָסטיא און העלענא באנדאז. ווי בעקאַנט, איז די פּראָקוראטור, וועלכע האט נאָך ביז נישט לאנג געשטיצט די אָנקלאגע אין דער דאָזיגער ריכטונג, געווען געצוואונגען צוריק-צוציהען זיך פון דער דאָזיגער בעשולדיגונג. דאָ-נעגען איז געבליבען בלויז די ציוויל-אנקלאגע פאר לייכטער קערפּער-בעשעדיגונג פון ביידע קינדער.

אין לעצטען מאָמענט האט דער ריכטער ווידער געוואָלט אָבלעגען דעם פּראָצעס, וואָס ציהט זיך שוין העכער א יאָהר צייט. ער האט אויך נישט איינגעלאַדען די ציוויל אָנקלאָגער צו דער געריכטס-פערהאנדלונג. דעם פערטיידיגער האָט זיך אָבער איינגעגעבען צו בעוועגען דאָס געריכט אויסצוהערען די עקספּערטיזע פון אוזשהאָ-ראָדער מעדיקער דר. טאמאַי, וועלכער האט פּיל-שטענדיג אָבגעפערטיגט די פּאַראַיָהריגע עקספּערטי-זע פון אוקראינישען דאָקטאָר, אויף וועלכער עס האט זיך געשטיצט די גאנצע בעשולדיגונג. דער אורטייל אין דעם פערשלעפּטען פּראָצעס דארף פערעפענטליכט ווערען דעם 15-טען מערץ ה. י.

דערטרונקען געוואָרען אין ים

אַן'אעראָפּלאַן מיט 2 לופט-פליהער

רוים, 21 (ספּ. טעל.) אַן'אעראָפּלאַן, וואָס איז געפלויגען פון קאַפּוא אין ארייגעפאַלען אין ים. די 2 לופט-פליהער זענען דערטרונקען געוואָרען.

לעגאַליזירט די יודישע קהלה אין בארצעלאָנא

מאַדריד, 21. (יט"א טעלעגראַפיש) די יודישע קהלה אין בארצעלאָנא, איז אָפי-ציעל לעגאַליזירט געוואָרען דורך א דעקרעט פון קאַטעלאָניען. זייט דעם יאָהר 1392, זענען די יו-דישע קהלות אין שפּאַניען געווען נישט לעגאַליזירט.

די חודש-פערזאמלונג פון ועד הקהלות אין ענגלאַנד

לאָנדאָן, 21. (יט"א טעלעגראַפיש) דאָ איז פאָרגעקומען די חודש-פערזאמלונג פון ועד-הקהלות פון ענגלאַנד.

עס איז אָפּגעגעבען געוואָרען א בעריכט וועגען דער לאגע פון די יודען אין פערשיעדענע לענדער, און בעזונדערס פון דייטשלאַנד.

אַלס סעקרעטאַר איז געוועהלט געוואָרען — מיסטער ציימאַן, דער ביז-איצטיגער וויצע סעק-רעטאָר.

שרעקליכער זעלבסטמאָרד פון א יודען אין א בית-מדרש

לעמבערג, 21 (טעלעפאָניש) אין א יאַראָס-לאַווער בית-מדרש איז פאָרגעקומען פאָלגענדער טראַגישער פאַל:

דער 50-יאָהריגער מעקלער משה דאמף האָט, מחמת דעם, וואָס ער האָט ביים באַנקראָט פון איי-נעם א יאַראָסלאַווער סוחר, פערלוירען 700 דאָלאר — זיין גאַנץ פערמעגען — אַזוי צורודערט געוואָרען אז ער איז אַוועק אין בית-מדרש, זיך אויסגעטון נאַקעט, זיך בעגאָסען מיט בענזין און זיך אונטער-געצונדען.

מ'האָט איהם נישט בעוויזען צו ראַטעווען, און ער איז אויסגעגאַנגען אין שרעקליכע ליידען.

פּסח-הילפס-אקציע פאר יודען

אין פּוילען און סאָוויעט-רוסלאַנד

לאָנדאָן (יט"א) די לאָנדאָנער פעדעראַציע פון יודישע הילפס-אָרגאַניזאציעס האָט בעשלאָסען ליינען צוציטייטען צו א גרויסער פּסח הילפס-אקציע, וואָס זאָל אויך זיין בעשטימט פאר די נויט-ליידענדע יודען אין פּוילען.

פאר דעם פארשטעהער פון דער לאָנדאָנער פעדעראַציע אין סאָוויעטען-רוסלאַנד איז בעשטימט געוואָרען 36 טאָן ווייצען-מעהל, וואָס וועט פער-טיילט ווערען צווישען די דעקלאַסירטע יודען אין הסכם מיט'ן אָפּמאַך, וואָס איז געשלאָסען געוואָרען מיט דער סאָוויעטישער רעגירונג דאָס מעהל וועט פערטיילט ווערען אין הסכם מיט די אינסטרוקציעס וואָס ווערען אויסגעארבייט אין לאָנדאָן.

חוץ מעהל וועלען די נויטליידענדע יודען בעקומען אויך אנדערע שפּייז פּראָדוקטען, ווי צוקער, טיי, אייל א. א. וו. דאָס קוואַנטום פון 36 טאָן מעהל וועט אָבער קענען בעפרידיגען בלויז 1/10 ביטעס יודען פּסח-הילף, וועלכע עס האט דער-האַלטען דער פארשטעהער פון דער לאָנדאָנער הילפס-פעדעראַציע.

Dr med. STUPEL

Ordynator-Roentgenolog Szpitala Miejskiego

האָט בעניימט די אויפנאַהמען און רענטגענאָלאָגיע

אין דער לעטצטע ווערושער 17 פון 12—6 נאַכמ.

זונטאָג פון 12 — 2 מיטאָג.

אין וועגערישע קראַנקהייטען אין דער היים אויף מיעלשאָ-סקיעגאָ 12 (שקאָלנא) טעל. 118-28

פון 7—9 אָוועגד, זונטאָג פון 4—6 נאַכמ.

אונבעמיטעלטע און ארבייטסלאָזע בעראַטונגען און דערהיים מיטוואָך און זונטאָג בחנם.

מאַנדזשוריעז ערקלערט געוואָרען פאר א רעפּובליק

לינקס: די דעלעגאַציע פון פעלקער-בונד, וואָס פאָהרט אין ווייטען מזרח אויספאָרשען די פּעדהעלטנישען און וואָס וועט דאָרט טרעפען גאָר אַן'אַנדער לאגע. רעכטס: דער געוו. קייזער פון כינע פו אי איז ערקלערט געוואָרען פאר פּרעזידענט פון דער נייער רעפּובליק.

בעשטראָפען די רוצחים פון סאראקע

פאָדערט די ליבעראַלע רומענישע פּרעסע

בוקאַרעשט, (יט"א) אין צוזאַמענהאַנג מיט דער לעצטער סאראקער-דעבאַטע אין רומענישען פאר-לאַמענט האָט די פאָרשריטליכע רומענישע פּרעסע ווידער אויפגענומען דעם קאַמף פאר בעשטראָפען די פערברעכער פון סאראָקע.

„אדעווערול" שטעלט פעסט, אַז דער קאַמף צווישען דער עקסטרעם-נאַציאָנאַליסטישער אויפ-פאַסונג, וועלכע זעהט אין דער סאראָקער-טראַגעדיע בלויז די נאַרמאַלע דורכפיהרונג פון די גרענעץ-פאָרשריפטען, און דעם מענשליכען שטאַנדפּונקט, האָט זעהט אין דער סאראָקער-שחיטה, אַ בלוטיגען פערברעכען, שפּיגעלט זיך אויך אָפּ אויף די מיניס-טאַרען-בענק. אסטעקו, דער וויצע-אינער'ן-מיניס-טער, האָט אַ'בער'ן קאָפּ פון פּרעמיער-מיניסטער ערקלערט, אַז די סאראָקער-פּראַגע איז שוין ערלע-דיגט. איצט האָט דעם ענין ווידער אויפגעהויבען דעפּ. ד"ר לופו, וועלכער שטעלט פעסט, אַז די ווירדע פון דער רומענישער אַרמעע און נאַציאָ-נאַלער פאָדערט אַן'אָביעקטיווע שטרענגע אויספאָרשונג און די בעשטראָפונג פון די שולדיגע. עס שיינט, אַז איצט האָט ווידער גענומען די אויבער-האַנד די אַרייניגע געגען וויצע-מיניסטער אַסעסקו.

„לופטא" שרייבט: וועלען פערוואַנדלען די טראַגעדיע פון סאראָקע אין אַן'ערלעדיגטען ענין, בעדייט אויפהויבען די פויסט געגען די בערעכטיג-טע בעזאָרגענישען פון דער עפענטליכער מיינונג און דערלאַנגען נאָך אַ שמעריק-קלאַפּ די משפחות פון די אומגליקליכע קרבנות. דאָרט, וואו ס'איז גע-רונען בלוט און וואו עס זענען אומגעבראַכט געוואָ-רען זעקס יונגע מענשען-לעבענס, דאָרט קען קיין רייד נישט זיין וועגען אַן'ערלעדיגטער פּראַגע.

לאדז. 22 פעברואר 1932

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז. 22 פעברואר 1932

דער גייסט פון שול־געזעץ

דער געזעץ־פראיעקט וועגן דער נייער ארגאניזאציע פון שול־וועזן, וואס ווערט איצט באהאנדעלט אין סיים, האט א גרויסע און נעגאטיווע באדייטונג פאר דער יודישער באפעלקערונג. צווישן אלע מינדערהייטן זענען די יודען צומייסטענס פראינטערעסירט אין דער דערהאלטונג און אנטוויקלונג פון פריוואטן שול־וועזן, ווייל די יודען זענען די איינציגע מינדערהייט, וואס האט נישט קיין איין מלוכה־שול. עס זענען פאראן זעהר פיל יודישע קינדער, וועלכע קענען באין אופן נישט אנקומען אין די מלוכה־שולען. ווי דאס באווייזט די סטאטיסטיק פון די יודישע קינדער אין די מלוכה'שע אלגעמיינע און פאך־שולען. עס איז פאראן א גרויסע צאהל קוואליפיצירטע יודישע לעהרער, וועלכע ווערן נישט צוגעלאזט צו באשעפטיגונג אין די מלוכה־שולען. די פריוואטע יודישע שולען זענען אזוי ארום די איינציגע, אין וועלכע די יודישע קינדער קאנען באקומען בילדונג און ערציהונג.

דער געזעץ־פראיעקט, וואס די רעגירונג האט אריינגעטראגען אין סיים, וועט אונטערהאקן דאס פריוואטע שול־וועזן און איז בכלל מסוגל חרוב צו מאכען דאס פריוואטע שול־וועזן פון די מינדערהייטען. דאס געזעץ איז נישט אין איינקלאנג סיי מיט דעם טראקטאט וועגן די מינדערהייטען, סיי מיט דער פוילישער קאנסטיטוציע, וועלכע גיבען דאס רעכט יעדער מינדערהייט צו גרינדען שולען אין דער שפראך פון דער מינדערהייטען. דאס נייע געזעץ באגרעניצט דאס דאזיגע רעכט. ווייל די מעגליכקייט צו עפענען שולען אין דער אדער יענער שפראך ווערט געמאכט אפהענגיג פון די ארטיגע באדינגונגען, און די באדינגונגען ווערען נאטירליך באשטימט דורך דער ארטיגער שול־מאכט.

דאס געזעץ פאדערט, אז דער גרינדער, דער דירעקטאר און די לעהרער פון די פריוואטע שולען זאלען צושטעלען צייגנישען פון דער געהעריגער מאכט, אז זיי זענען לאיאל צו דער מלוכה. אבער דאס איז אנ'אומזין. די מאכט קאן עווענטועל עמיצען באווייזען, אז ער איז נישט לאיאל צו דער מלוכה. אבער מען קאן דאך נישט פאדערן פון א פרידליכען בירגער, ער זאל באווייזען זיין לאיאלקייט. ווייטער באשטימט נישט דאס געזעץ, ווער עס וועט אייגענטליך דארפען ארויסגעבען די לאיאלקייט־צייגנישען. דאס געזעץ זעהט אויך נישט פאראויס, ביי וועלכע באדינגונגען וועט מען די שולע קענען עפענען, אבער יעדער, וואס וועט וועלען א שולע עפענען, וועט מוזען פריהער דינגען א לאקאל, אנגאזשירען א דירעקטאר און א לעהרער־פערסאנאל.

און ווי זעהט אויס די אויפזיכט פון דער מאכט איבער די שוין עקזיסטירענדע שולען? די מאכט האט דאס רעכט צו פערמאכען די שול פאר נישט אפהיטען די פערפליכטענדע פארשריפטען און פאר נישט באקעמפען די שעדליכע איינפלוסען אויף דער יוגענד. דאס עפענט אנ'אומבעגרעניצטען קוואל פון מיסברויכען מצד דער שול־מאכט, ווייל צי ווערען דען פערמאכט מלוכה־שולען, וואו די יוגענד געפינט זיך אונטער א שעדליכער ווירקונג? אבער לגבי די פריוואטע שולען וועט מען דא קאנען האנדלען ווי אזוי מען וועט נאר וועלען.

דאסזעלבע איז אויך מיט דעם פונקט וועגן דער לאיאליטעט פון די לעהרער און לייטער פון די שולען. זיי ווערען אויך איבערגעגעבען אין די הענד פון דער מאכט וועלכע וועט קאנען לגבי זיי האנדלען לויט דעם אייגענעם איינזעהען און אפילו ווילקיר, ווייל אלץ וועט זיין אפהענגיג פון זייער פרייען איינזעהען.

דאס נייע שול־געזעץ באדייט הונדערט שריט צוריק אין מצב פון שול־וועזן פון די מינדערהייטען בכלל און פון דער יודישער מינדערהייט בפרט. די יודען האלטען אין איין פאדערען רעכט פאר זייערע שולען, זיי פאדערען, אז די שולען זאלען אויסגעהאלטען ווערען דורך דער מלוכה אדער זאלען לכל הפחות געשטיצט ווערען פון דער מלוכה. דאס נייע געזעץ גיט גארנישט די שולען, נאר אדרבא, פיהרט אריין א נייע רייהע שוועריגקייטען, וואס ליפערען אויס די שולען אין די הענד פון דער אדמיניסטראציע, וועלכע וועט קאנען רעגירען איננאצען לויט איהר ווילען און איינזעהן. ווייל דא קאן נישט זיין קיין שום אילוזיע. דאס געזעץ געהט ארויס פון שטאנדפונקט פון דער אזוי גערופענער מלוכה'שער אסימילאציע. פון דאזיגען שטאנדפונקט געזעהען איז דאס שולוועזן פון די נאציאנאלע מינדערהייטען נישט עפעס אנדערש ווי א מניעה, וואס שטערט דעם געמיינזאמען צוזאמענלעבען פון די פעלקער און וואס דארף באקעמפט ווערען. דאס איז דער גייסט און דער זין פון דעם נייעם געזעץ.

דאס הארץ און דאס געוויסען פון פוילישען פאלק

א בריף פון דער גרויסער שריפטשטעלערין עליזא אזשעשקא נאך די אנטי־יודישע עקסצעסען אין ווארשא אין יאהר 1881

דער לעצטער נומער „וויאדאמאשטשי ליטעראצקע" ברענגט א העכסט־אינטערעסאנטען און כאראקטעריסטישען היסטארישען דאקומענט. דאס איז א בריף, וועלכען די בעריהמטע פוילישע שריפטשטעלערין עליזא אזשעשקא האט געשריבען צו איהר פריינדין יאדוויגא קריזהאר אין גראדנא נאך די אנטי־יודישע עקסצעסען, וועלכע זענען פארגעקומען אין ווארשא אין דעצעמבער 1881. די איידעלע און הומאניטארע פוילישע שריפטשטעלערין האט געשריבען אין דעם בריף.

געעהרטע און טייערע, טייערע פריינדין! זייט עטליכע טאג, ווי איך נעהם יעדען אינדערפריה די פעדער אין האנד מיט דער כוונה אייך צו שרייבען און איך קאן נישט. עס זיצט אין מיר א טיפע און איצט שרעקליך שמערצליכע עמפפינדונג פון סאלידארישקייט מיט מיין געזעלשאפט, עס דאכט זיך מיר, אז א בלוטיגע קייט שמידט מיך צונויף מיט דעם בעגאנגענעם פארברעכען. איך בין דערין נישט שולדיג נישט נאר מיט טהאט אדער ווארט, נאר אפילו נישט מיט קיין שאטען פון געדאנק. אדרבא, איך האב געהערט צו די, וועלכע האבען מיט דער גאנצער קראפט זיך באמיהט צו שאפען פערשטענדיגונג און ברודערשאפט, פון גאנצען און אויפריכטיגען הארץ האב איך אפגעגעבען רעכט די וועלכע דאס האט געהערט און איך האב ערמוטיגט אנדערע, אז זיי זאלען האנדלען גערעכטיג. אבער איך שעם זיך. דאס געפיהל פון חרפה איז אין מיר אזוי שטארק, אז גייענדיג איבער די גאסען פון אונזער שטאט, לאז איך אראפ די אויגען כדי נישט אנצוטרעפען א בליק, וואס וואלט מיר געקאנט זאגען: הייסט עס, איהר אויך.

איהר ווייסט גראד וועגען דעם, אז זייענדיג לויט מיין גאנצען וועזען א פאלקא, בין איך א קאטוילישקע בלויז לויט'ן נאמען: אזוי ווי אבער מענשען מיט גרינגע קעפ און גיריגע קעשענעס האבען צונויפגעבונדען קאטאליציזם מיט פוילישקייט, האב איך קוים די דרייסטקייט צו אייך צו שרייבען.

נאט מיינער, די דאזיגע געשעהענישען געגען וועלכע ס'עמפערען זיך די אינסטינקטען פון א ציוויליזירטען מענש און אלע געפיהלען ביי א בירגער פון לאנד צי וועלען זיי אמאל זיין א לעהרע פאר די, וועלכע לעשען אין אונז אונטער'ן אויסרייד פון פאטריאטיזם דעם פרייען געדאנק דעם איינציגען מקור פון רעליגיעזען טאלעראנץ און אלע געזעלשאפטליכע אויסבעסערונגען. סוף כל סוף האט די קאטאסטראפע אויסגעפיהרט דער פינסטערער און חיה'שער המון. זיכער אבער וואלטען זיי אויפ'ן באדען פון פרייען געדאנק און פון אויפקלערונג דאס נישט געקאנט טון, ווייל יעדע ברוסט, וואס פיהלט טיפער, יעדער קאפ, וואס דענקט קלארער, וואלט זיך געשטעלט געגען דעם ווי א מויער און וואלט עס דערשטיקט אין שורש.

צי וועט עס זיין א לעהרע פאר די, וועלכע מאכען ענגער מיט דער גאנצער קראפט דעם שטראם פון וויסען און שטעמפלען מיט'ן פלעק פון פאלימישער אפטרינונג די יעניגע, וועלכע האבען די דרייסטקייט אויפצוהויבען איבער די נעסטען פון פינסטערניש און פאנאטיזם די פרומע קעפ און שטימען? צי וועט דאס איבערצייגען די פיהרער פון פאלק, אז די איינציגע קראפט פון זיין לעבען און זיין איינציגער יסוד איז רעליגיע? עס האט זיך ארויסגעוויזען, אז זי קאן נישט פערמיידען די שרעקליכע אויפפרייסלונג פון זיין לעבען און, אז די מאראל פון דער מאסע, וואס שטיצט זיך אויף איהר, איז פונקט אזעלכע, ווי די מאראל, וועלכע ס'באזיצען די אפריקאנער נגאם — נגאם שבטים, וועלכע ווייסען גארנישט פון קאטאליציזם.

די וואונדען, וועלכע זענען געמאכט געווארן דער ווירטשאפט פון לאנד וועלען אויסגעהיילט ווערען, די טרעהרען פון יחידים וועלען אויסגעטרוקנט ווערען אבער ווער ווייסט, ווען און ווי אזוי עס וועט פערהיילט ווערען די וואונד, וואס איז געמאכט געווארען אין געזעלשאפטליכען ארגאניזם?

איך, וועלכע האב שטענדיג קלאר געזעהען אונזערע געזעלשאפטליכע פערקריפלונג און האב צוגעטראגען מיין קערענדל זאמד צו דער גרויסער ארבייט פון אויסהאלטען דעם ארגאניזם. איך, וועלכע האב געאכטעט אין מענשען שטענדיג דעם מענש און אינ'ם בירגער האב איך ליב געהאט דעם בירגער נישט קוקענדיג אויפ'ן מין בלוט, וואס פליסט אין זיינע אדערן און וואס כ'האב אינ'ם אנגעהויבענעם שעהנעם ליד פון איינינקייט אריינגעפלאכטען מיין קליינע סטראפע, זעה זיך איצט אוועק און איך וויין און מיינע הענד ווערען אפהענדיג, ווייל אלע אונזערע ארבייטען זענען אזוי נישטיג און נישט דויערהאפט און אונזערע לידער ווערען איבערגעריסען פון דונערען.

צי וועט איהר ערלויבען, איך זאל אייך הערצליך און לאנג דריקען צו זיך און אלע אייערע ריגע, וועלכע איך קאן און שעך הויך זאל איך דורך אייער פערמיטלונג איבערשיקען אויסדרוקען פון אכטונג און פריינדשאפטליכע געפיהלען?

(–) ע. אזשעשקא

אונזער גלויבען וועט געשטעלט ווערען פאר א נסיון

זאגט עקזעקוטיוו־מיטגליד פון יודישער אגענץ עמנואל נוימאן

לאנדאן. (יט"א) נאכ'ן אנקומען קיין לאנדאן האט דער אמעריקאנער מיטגליד פון דער עקזעקוטיווע פון דער יודישער אגענץ ה' עמנואל נוימאן ערטיילט דעם יט"א־פארשטעהער אנ'אינטערוויאו, אין משך פון וועלכען ער האט ערקלערט צוו. אנד.:

איך בין צופרידען, וואס ענדליך האב איך שוין געקענט קומען קיין לאנדאן. הגם איך בין געשטאנען אין ענגען קאנטאקט מיט לאנדאן און געווען אינפארמירט הן וועגען דער לאגע אויפ'ן פאליטישען פארום אין לאנדאן, הן וועגען מצב אין א"י דורך בריף און דעפעשען, דאך קען מען נישט פערגלייכען אזא אויסטויש פון מיינונגען מיט א פערזענליכען קאנטאקט און דיסקוסיע. איך האב נישט געקענט פערלאזען אמעריקע איידער עס איז ארגאניזירט געווארען דער אמעריקאנער פרא־פאלעסטינא־קאמיטעט און איידער עס זענען אנגעהויבען געווארען די קאמפאניעס פאר'ן קרן־קימת און קרן־היסוד. נאטירליך, האט דאס אמעריקאנער יודענטום שווער געליטען פון קריזיס און ביז איצט ליידט עס נאך פון איהם. אונזערע פריינד אבער טוען אלץ וואס זיי זענען ביכולת. כדי צו דעקען דעם בודזשעט. נחום סאקאלאוו איז ווארים אויפגענומען געווארען דורך דער יודישער עפענטליכקייט. זיינע פערזאמלונגען און מיטינגען זענען אומעטום פול געפאקט.

ריכטער לואיס בראנדייס געהמט, ווי תמיד, א זעהר ברייטען אנטייל אין אלע ציוניסטישע און בכלל א"י־פראגען. אין משך פון די לעצטע חדשים איז ער געווען נאך מעהר ווי געוועהנליך אקטיוו.

אין משך פון מיין ביז־א־צטיגען ווײלען אין לאנדאן האב איך אפגעהאלטען קאנפערענצען מיט מיינע קאלעגען וועגען פערשידענע אנגעלעגענהייטען, וואס זענען נוגע דער איצטיגער לאגע אין ציוניזם. מעגליך, אז אינגיכען וועט אונזער ציוניסטישער גלויבען און פעסטקייט געשטעלט ווערען פאר א נסיון. מ'ר לעבען אין א צייט, ווען אלץ געפינט זיך אין א צושטאנד פון באוועגונג, עקאנאמיש, פאליטיש, סאציאל און אין יעדער אנדער הינזיכט. בעזונדערס פליסיג זענען די באדינגונגען אין דער פאליטישער ספערע. עס איז א גוטער סימן פאר'ן ציוניסטישען געדאנק, דאס ער איז נישט סטאטיש, נאר שטענדיג דינאמיש און באוועגליך. איך האב בטחון אין וואקסענדע פאליטישען זעלבסטבאוואוסטזיין פון אונזער פאלק און גלויב, אז זייענדיג ענטשפרעכענד צוגעגרייט, וועלען מיר זיך קענען אנ'עצה געבען אין יעדער עת צרה, וואס זאל נישט קומען. פאר דעם דאזיגען צוועק איז אין אונבאדינגט נויטיג א פעראייניגטער פראנט.

אבקלאנגען פון סאראקע־מארד אין לאנדאן

אינטערפעלאציע אין ענגלישען פארלאמענט

לאנדאן, (יט"א) דעפ. וועדזשוואוד האט אויף דער לעצטער זיצונג פון ענגלישען פארלאמענט זיך געווענדעט צום אויסערן־מיניסטער, ער סער דזשאן סיימאן מיט אנ'אנפראגע, צי באזיצט דער אויסערן־מיניסטער וועלכע עס איז אינפארמאציעס וועגען דער דערשיסונג פון יודען ביי דער רוסיש־רומענישער גרעניץ אין סאראקא און וועלכע שריט האט ער בדעה צו אונטערנעמען דער מיניסטער אין צוזאמענהאנג מיט דעם ענין. נעמענדיג אין אכט, אז די יודען בילדען אין רומעניען א מינדערהייט, וועמענס רעכט זענען גאראנטירט געווארען אויך דורך ענגלאנד.

דער אויסערן־מיניסטער האט אויף דער אינטערפעלאציע געענטפערט פאלגענדעס: דער בריטישער באאמטער אין בוקארעשט האט צוגעשיקט א באריכט, אז די 6 פערזאן, דערונטער 5 יודען, זענען דערשאסען געווארען דורך דער רומענישער גרעניץ מאכט ביים איבערגעהן די רומעניש־סאוויעטישע גרעניץ, ווייל זיי האבען זיך נישט אבגעשטעלט, נישט קוקענדיג אויף דער אויפפאדערונגען פון דער גרעניץ־וואך.

דער רומענישער קריגס־מיניסטער האט פערעפענטליכט א באריכט, לויט וועלכען אלע דערשאסענע זענען געווען קאמוניסטען. דער פעלקער־בונד האט נישט ערהאלטען קיין שום אנקלאגע וועגען פערלעצען די מינדערהייטען־געזעצען אין צוזאמענהאנג מיט דעם פאל. פון די פאקטען, וואס זענען אנטהאלטען אין די באריכטען, קאן מען נישט דרינגען, אז ענגלאנד זאל דארפען וועגען דעם ענין אינטערווענירען.

דעפ. וועדזשוואוד האט נאכדעם געפרעגט צי גלויבט ווירקליך דער ענגלישער געזאנדטער אין בוקארעשט, אז די באריכטען, וואס זענען איהם צוגעשטעלט געווארען, זענען ריכטיג. סער דזשאן סיימאן האט דערויף געענטפערט, אז ער האט איבערגעגעבען דעם פארלאמענט די ערהאלטענע באריכטען. דער ענגלישער געזאנדטער וועט געוויס ווייטער אינפארמירען וועגען פערלויף פון די געשעהענישען בנוגע דעם ענין.

—=[:o:]=—

אויספארשונג ארום דעם מארד פון די יונגעלייט סטאהל און זוהר

3 אנגעקלאגטע באפרייט פון ארעסט

ירושלים, (יט"א) נאכדעם ווי עס איז פערענדיגט געווארען די אויספארשונג ארום דער ערמארדונג פון די יודישע יונגעלייט יוחנן סטאהל און סאלא זוהר, זענען 3 פון די 5 ארעסטירטע באדואינער באפרייט געווארען. געגען די 2 אנגעקלאגטע דאגעגען, ראשיד אבוסולמאן און קאני אבוסולמאן, ווערט פערפיהרט א פראצעס פאר ערמארדען די 2 יודישע יונגעלייט אהן פרעמעדיטאציע. קאני אבוסולמאן איז אלט 17 יאהר.

בעת דעם פערהער פון די אנגעקלאגטע זענען געווען אנוועזענד פארשטעהער פון פוילישען און דייטשען קאנסולאט, ווייל זוהר איז געווען א פוילישע בירגערין און סטאהל — א דייטשער.

געשטארבען א באוואוסטער יודיש־דייטשער זשורנאליסט

ווין (יט"א) אין עלטער פון 80 יאהר איז אין ווין געשטארבען ד"ר זיגמונד עהרליך, געוו. פרעזידענט און לעבענסלענגליכער עהרן־מיטגליד פון דער שריפטשטעלער־ און זשורנאליסטען־געזעלשאפט „קאנקארדיא", וואס איהרע הילפס־אינסטיטוציעס האט געהאט געגרינדעט און אין משך פון לאנגע יאהרען געלייטעט דער פערשטארבענער. אין די שווערע קריזיס־יאהרען פון עסטרייך האבען די דאזיגע אינסטיטוציעס אויסגעהאלטען פיל שריפטשטעלער־משפחות. ד"ר עהרליך איז אויך געווען גרינדער און לייטער פון דער זשורנאליסטען־קראנקען־קאסע אין עסטרייך. אין משך פון לאנגע יאהרען איז דער פערשטארבענער געווען שעף־רעדאקטאר פון דער עקאנאמישער בײלאגע פון דער „ווינער פרייע פרעסע". די גאנצע עסטרייכישע פרעסע ווידמעט דעם פערשטארבענעם וואַרימע ארטיקלען.

ספארט=בעוועגונג

צו די פאַרשטעהענדע שווים=מייסטערשאפטען אין דייטשלאנד

די בעסטע שווימער: פון לינקס: דייטערס, הערטא וואונדער און שטיינהאָוף

אלגעמיינע פערזאמלונג
פון יודישען ספארט=קלוב „מכבי"

שבת אין אָוונט איז פאָרגעקומען א נטער'ן פאָרזיץ פון אינזש זשעלינסקי די ערשטע אלגע-מיינע פערזאמלונג פון יודישען ספארט קלוב „מכבי".

די אָפּטרעטענדע פערוואלטונג האָט אָפּגע-געבען א באריכט וועגען דער טעטיגקייט פון פעראיין. פון באריכט האָט זיך ארויסגעשטעלט. אז „מכבי" פיהרט אַ ברייט-פערצווייגטע טעטיגקייט אויף אלע געביטען פון ספאָרט. די צאָהל מיטגלי-דער בעטרעפט 524. וועלכע טיילען זיך אויף פאָלגענדע ריחרעוודיגע סעקציעס: פוסבאל, ספאָרט-שפילען, לייכט-אטלעטיק, טעניס, פינג-פאָנג, שווער-אטלעטיק, שווימען, האָקעי און שאך. נאך אַ לעב-האפטער דיסקוסיע איז אויסגעדריקט געוואָרען אָנערקענונג דער אפּטרעטענדער פערוואלטונג.

די פערזאמלונג האָט איינשטימיג אויסגע-וועהלט דעם לאַווניק אַלעקסאַנדער יאָעל אלס עהרען-פרעזעס פון פעראיין. די וואהלען האָבען בעגעבען פאָלגענדע רעזולטאַטען: פרעזעס ג. ביס-טער, וויצע-פרעזעסען: אינזש. ווייגבערג און וו. פרישמאַן, סעקרעטאר – קאַפּלאָוויטש. קאַסירערס – מאַג. יאַקובסאָן און דאַמב, עקאָנאָם – שוואַלבע. פערוואַלטונגס-מיטגלידער: ווייסקאָפּ, יאַכימאָוויטש, שעפס, יודעל שאַפּירא, וואָלפאָוויטש רעווידיר-קאָמיסיע: אינזש. זשעלינסקי, קאַופמאַן, גאָלדבערג, זאַנסאָר און געפנער. חברים-געריכט: ד"ר זילבער-שטראָם, אינזש. זשעלינסקי און שיין.

באקס
אינערליכע מייסטערשאפטען פון „זיעדנאָטשאָנע"

פרייטאָג זענען פאָרגעקומען די אינערליכע מייסטערשאפטען אין באָקס-קאַמף פון „זיעדנאָ-טשאָנע". אלס מייסטער זענען בעשטימט געוואָרען אין פליגער געוויכט – בושענטשעק; האהן-געוויכט – מיכאַלאַק; לייכט-געוויכט – כושאַנקאָווסקי; מיטעל-וואָג – ביסטרי און האלב-שווערע – ראָסלאָוו.

באקס-קאמפען פון ל. ק. ס.

נעכטען זענען פאָרגעקומען אין זאל פון „גייער" א רייה באָקס-קאַמפען איינגעאָרדענט צום ערשטען מאָל דורך דער באָקס-סעקציע פון ל.ק.ס. אין דער דאַזיגער אינטערעסאַנטער אימפּרעזע האָ-בען אָנטיילגענומען די באָקס-סעקציעס פון „איניאָן", „בר-כוכבא", „סאָקאָל", „גייער", „ל.ק.ס." און עט-ליכע באָקסער פון שלעזישען באָקסער-קלוב. א גרוי-סען אינטערעס האָט ארויסגערופען דער קאמף אין שווער-געוויכט, צווישען דעם פוילישען מייסטער שטיבע מיט וויסטראַק (ק.ק.ס.). שטיבע האָט דעם קאמף געוואונען הויך אויף פונקטען.

פון די „בר-כוכבא" באָקסער האָט ליבערמאַן פעפיר-וואָג געוואונען ביי קארטאָן פון ק.ק.ס.

באקס-קאמפען פון „בר-כ כבא"

שבת איז אין זאל „גייער" פאָרגעקומען א רייה באָקס-קאַמפען, איינגעאָרדענט דורך דער ריה-רעווידיגער באָקס-סעקציע פון „בר-כוכבא" מיט'ן אָנטייל פון א רייה באָקסער פון פערשידענע לאָד-זער מאַנשאַפטען. אין די קאמפען האָט זיך אויס-געצייכענט דער „בר-כוכבא" באָקסער ביאַליסטאָק, וועלכער האָט בעזיגט זיין געגנער דורך קנאוק-אוט. זעהר שעהן האָט אויך געקעמפט ווראָווינסקי הגם ער האָט פערשפילט ביי דעם רוטיניערטען און שטאַרקען באָגאַשאַק. שימשעוויטש (בר-כוכבא) האָט רעמיזירט מיט וואָיטשעכאָווסקי (גייער). פערשפילט די קאמפען האָבען רעכט, שוואַרץ און טשאַמאַנסקי.

האָקעי
לעגיאַ (ווארשאַ) — ל.ק.ס. 1:3

נעכטען האָט דער לאָדזער מייסטער אין האָקעי „ל. ק. ס." געשפּילט מיט דער וואַרשאָווער „לעגיאַ", די געסט האָבען געשפּילט שאַרף און ברוטאַל און נאָר צוליב דעם איז זיי געלונגען אַזוי אויבערייטענד צו געווינען ביי ל.ק.ס.

ל.ק.ס. II — גימנאַזיום (פּאַביאַניץ) 1:3

די צווייטע מאַנשאַפט פון ל.ק.ס. האָט גע-וואונען ביי דעם פּאַביאַניצער גימנאַזיום 1:3.

ספאָרט-שפילען

שבת און זונטאָג איז אין לאדז פאָרגעקומען א טורנעי אין נעק-באָל אויפ'ן בעכער פון פּוילי-שען פערבאַנד פאר ספאָרט-שפילען. די שעהנע ספאָרט-אימפּרעזע איז פאָרגעקומען אין זאַל פון דייטשען גימנאַזיום און ס'האָבען אַנטייל גענומען פאָלגענדע מאַנשאַפטען: אין מענער נעק-באָל: ל.ק.ס (לאָדז), קראַקאָוויא (קראַקאָ), א.ז.ס. (ווארשאַ), סאָקאָל (לעמבערג), גריף (פּאָזן) און סטזשעלעץ (ווילנאַ)

אין ערשטען טאָג זענען געשפּילט געוואָרען פאָלגענדע מעטשען:

סאָקאָל — גריף 7:30
סאָקאָל — א.ז.ז. 21:25
ל.ק.ס. — סטזשעלעצי 24:30
ל. ק. ס. — קראַקאָוויא 25:29
א.ז ס. — גריף 12:30
קראַקאָוויא — סטשעלעץ 19:30

צום פינאַל זענען דעריבער קוואַליפיצירט געוואָרען ל.ק.ס., סאָקאָל, א.ז.ס. און קראַקאָוויא סטזשעלעץ און גריף אלס די שוואַכסטע זענען אָפּגעפאַלען, די פינאַל-קאמפען האָבען גע-געבען פאָלגענדע רעזולטאַטען:

סאָקאָל — קראַקאָוויא 22:29
ל.ק.ס. — א.ז.ס. 23:27
סאָקאָל — א.ז.ס. 22:24
קראַקאָוויא — ל.ק.ס. 23:27

דעם בעכער פון פערבאַנד פאר ספאָרט-שפילען האָט דערגרייכט סאָקאָל (לעמבערג), וועל-כער האָט זיך ארויסגעוויזען פאר א ווירקליך גוטע מאַנשאַפט.

פון די פרויען-מאַנשאַפטען האָבען זיך צו די קאַמפען נאָר געשטעלט ה.ק.ס. (לאָדז) און א.ז.ס. (ווארשאַ). די רעזולטאַטען זענען געווען פאָלגענדע:

א.ז.ס. — ה.ק.ס. 12:30
א.ז.ס. — ה.ק.ס. 25:23

שטארקע צוגרייטונגען פון לאָדזער „הכח" צו די מייסטערשאפטען אויפ'ן יאָהר 1932
דער צוזאמענשטעל פון דער מאַנשאַפט

דער לאָדזער הכוח, וועלכער האָט פאָראיאָ-רען געשפּילט אַזאַ בעדייטענדע ראָל אין די מייס-טערשאַפטען פון „א"-קלאַס אין לאָדז און נאָר א דאַנק פערשידענע אינטריגעס נישט דערגרייכט דעם מייסטער-טיטעל מאַכט ווידער גרויסע הכנות צו די הייַ-יעהריגע קאַמפען. קיין גרויסע ענדערונגען זע-נען אין דער מאַנשאַפט נישט געמאַכט געוואָרען, דאָך איז זי פערשטאַרקט געוואָרען מיט עטליכע געוועזענע הכוח'ניקער און אפילו נייע שפּילער.

די אַלטע פרובען וועגען געווינען פאר דער מאַנשאַפט קאַראַש'ן, זעליוגער'ן, הענינגפרן און אַנדערע האָבען זיך נישט איינגעגעבען, דאַגעגען איז מעגליך. אַז שטוירמאַן פון לעמבערגער „חש-מונאי" זאָל יאָ אַריינטרעטען אין דער מאַנשאַפט.

לויט די ביזאיצטיגע פּרוּוס-זעהונגען וועט די מאַנשאַפט אויסזעהען אויף פאָלגענדען אופן: אין טויער – ראַפּאַפּאָרט. פערטיידיגער באַלזאַם און קאַפּלאָוויטש; לויפער-רייה רעכטע – ציגלער און קושינסקי; מיטעל-לויפער קאַהאַן; לינקע – שי-וועק, מלינאַרסקי. אנגריפס-ליניע רעכטער פליגעל: קרייצער און פעיגאַל; האַלב - רעכטער האָראָוויטש (חשמונאי לעמבערג) און פייער (סטאַניסלאָוואָו). מיטעל-שטורמער – עהרענבערג; האַלב - לינקס-פרעסער; לינקער-פליגעל – זאַקליקאָווסקי און שע-ראַקאָוויאַק.

וועגען דער פיסבאל-מאנשאפט צו דער מכבי'אדע

ווי בעקאַנט האָט דער לאָדזער עקזעקוטיווע פון וועלט-פערבאַנד „מכבי" צוזאַמען מיט'ן לאָדזער הכח זיך אונטערגענומען צוצוגרייטען א פוסבאַל-רעפּרעזענטאַנץ פון די יודישע קלובען אין פוילען, וועלכע האָבען געדאַרפט רעפּרעזענטירען דעם יודישען פוסבאַל-ספּאָרט אין פוילען.

צוליב אָבער פערשידענע סבות האָט דער וועלט-פערבאַנד „מכבי" בעשלאָסען אָפּצונעהמען די ארגאַניזאַציע פון דעם פוסבאַל רעפּרעזענטאַנץ אויס די הענט פון די לאָדזער און עס איבערגע-געבען קראַקא. דער צוגרייטונגס לאַגער פאר די פוסבאַליסטען וועט פאָרקומען אין קראַקא אונטער דער אָנפיהרונג פון בעקאַנטען ספּאָרטלער קאַליזשא.

איצט שטעלט זיך ארויס, אז ס'איז אונמעג-ליך צו שאַפען א גוטע מאַנשאַפט אָהן די שפּילער פון לאָדזער „הכח", וועלכע ס'וועט ביים איצטיגען מאָמענט זעהר שווער זיין צו בעקומען, ווייל זיי זיינען פערנומען, ווייל די מייסטערשאַפטען פון „א"-קלאַס אין לאָדז הויבען זיך אָן שוין אין חודש מערץ און דער לאָדזער פוסבאַל קרייז וויל נישט אָפּלייגען פאר „הכח" די בעשטימטע קאַמפען און צווייטענס איז דאָך „הכח" אַבּיסעל ברוגז אויף דער האַנדלונג פון דער וואַרשעווער צענטראַלע, וועלכע האָט אין דער לעצטער מינוט געענדערט איהר פריהערדיגען בעשלוס.

אויב ס'וועט אלזא קומען, אז ס'זאָל ארויס-פאָהרען פון פוילען א פוסבאַל עקספּעדיציע צו דער „מכבי'אדע" וועט די זיין פיל שוואַכער, ווי מ'האָט לכתחילה גערעכענט און וועט בשום אופן נישט אָפּשפּיגלען די כחות פון יודישען פוסבאַל-ספּאָרט אין פוילען.

שטאטיסטיק פון פערבאַנד
פון יוד. פרויען-ספאָרט=ארגאניזאציעס

ווארשא (י.ט.א.) דער פערבאַנד פון יודי-שע פרויען-ספּאָרט-ארגאַניזאַציעס טיילט מיט, אז עס איז איניצירט געוואָרען א „ספּאָרט-טאָג פון דער יודישער פרוי" אלס ספּעציעלע פּראָפּאַגאַנדע-אַקציע. די אַקציע וועט דורכגעפיהרט ווערען אויף פריה-לינג אין אַלע שטעט פון פוילען.

פון 24 ביז'ן 29 פעברואר וועט די פּאַרזי-צערין פון פערבאַנד פרוי מירא יאַקובאָוויטש האַל-טען א רייה פּראָפּאַגאַנדע-רעפעראַטען וועגען פרוי-ען-ספּאָרט אין סטאַניסלאָוואָו, לעמבערג, בראָדי און לוצק.

די 4 עקזיסטירענדע פרויען - ספּאָרט-קלובען צעהלען איצט שוין העכער 1000 מיטגלידער. דער פערבאַנד ארגאַניזירט פאר די מיטגלידערינס אַנ'-אויסבילדונג אויף דער מכבי'אדע. אין מערץ וועט אָרגאַניזירט ווערען אין קראַקא א קורס פאר ספּאָרט-טוערינס אין מערב גאַליציען. אין מאַזאָוויעצק איז אָרגאַניזירט געוואָרען א ספּאָרט-קרייז ביים „וויזאַ". דער ספּאָרט-קרייז ביים „וויזאַ" אין לעמבערג בעזיצט שוין א גימנאַסטישע און גליטש סעקציע.

בילדער פון די דייטשע סקי=מייסטערשאפטען אין שרייבערהאו

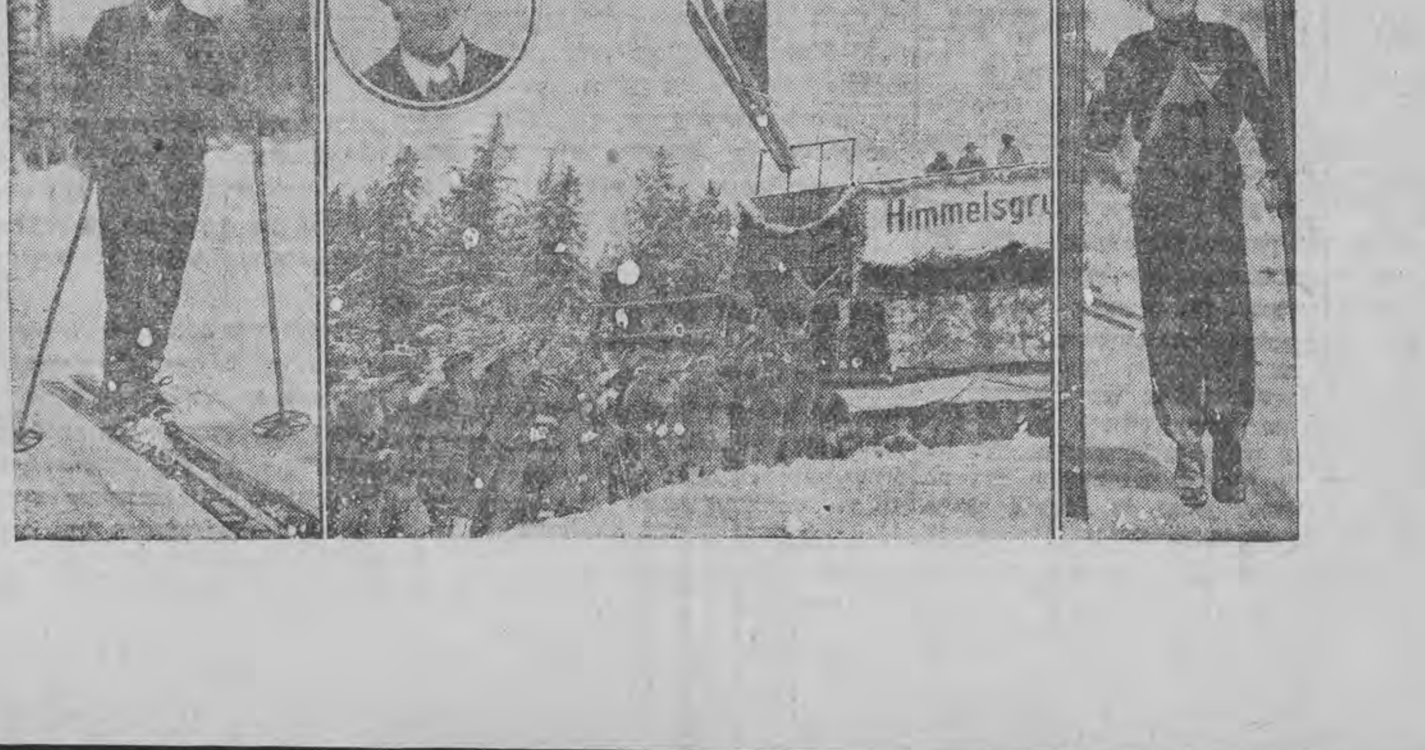

אנטיסעמיטישער פראפעסאר איז זיך מגייר און ווערט א פרומער יוד

דאס האט פאסירט אין כעמניץ, טשעכאסלאוואקיע.—יודען אנערקענען איהם פאר א „גר צדק“

א קריסטליכער פראפעסאר, א בעדייטענדער געלעהרטער, אין דער שטאט כעמניץ, טשעכאסלאוואקיע, מיט'ן נאמען שטייגער, וועלכער איז פריער געווען אין אנטיסעמיטישען לאגער, האט זיך איצט מגייר געווען און האט אנגענומען דעם יודישען גלויבען.

ווער איז דער פראפעסאר? און ווי אזוי האט זיך די געשיכטע אפגעשפילט? די צייטונגען גיבען נישט ריכטיג איבער זיין נאמען. איין צייטונג שרייבט, אז זיין נאמען איז פריהער געווען היינריך שטיינער. א צווייטע רופט איהם שטערמער. די ווינער „ארבייטער צייטונג“, וועלכע בעריכטעט די פאסירונג, פערשווייגט אינגאנצען זיין פריהערדיגען נאמען אלס קריסט און גיט נאר אן זיין איצטיגען נאמען אברהם בן אברהם הלל הכהן.

אברהם בן אברהם איז דער געוועהנליכער נאמען פון גרים, אבער דער דאזיגער גר האט נאך דערצו — געקראגען דעם נאמען „הלל הכהן“, אלס אויסצייכענונג, אלס גאנץ בעזונדערע פערעהרונג, ווייל ער איז א גר צדק.

דער איצטיגער גר צדק איז א יונגער מענש, בלאנד, מיט בלויע אויגען. געקומען צום יודענטום איז ער דורך דעם אנטיסעמיטיזם.

אין דער טשעכאסלאוואקישער מלוכה איז קיין רעגירונגס־אנטיסעמיטיזם נישטא. אזוי, ווענינגסטענס איז דאס אפיציעל. דער פרעזידענט פון דער רעפובליק, פראפעסאר מאסאריק, איז ווירקליך א יודען־פריינד. אבער עס זענען דארט פערהאן אנטיסעמיטישע מיניסטארען און הויכע רעגירונגס־בעאמטע און ריכטער, וועלכע זענען ביטערע אנטיסעמיטען, ווי דאס האט זיך לעצטענס ארויסגעשטעלט. עס זענען דארטען פערהאן אויך פאשיסטיש אנטיסעמיטישע פארטייען. אבער די אנטיסעמיטישע בעוועגונג איז דארטען נישט אקטיוו ווי אין אנדערע לענדער. עס איז מעגליך, אז פרעזידענט מאסאריק דערלאזט נישט צו ערנסטע אנטיסעמיטישע ארויסטרעטונגען.

אין טשעכאסלאוואקיע לעבט אבער א גרויסע צאהל דייטשען, פון וועלכע דער גרעסטער טייל איז אנגעשטעקט מיט היטלער'ס שאוויניסטיש־אנטיסעמיטישע אידעען. די דארטיגע דייטשען (פיר מיליאן) שרייען, די טשעכען אונטערדריקען זיי. אבער אז עס קומט צו יודען, זענען זיי אליין אונטערדריקער און פערפאלגער.

כעמניץ איז א היבשע דייטש־יודישע שטאט. די מאיאריטעט פון דער בעפעלקערונג זענען דארט די דייטשען. די יודען האבען אין כעמניץ אויך א גרויסע קהלה. די כעמניצער אנטיסעמיטען בעשטעהען, אזוי צו זאגען, פון דער סמעטענע פון דער קריסטליכער בעפעלקערונג: די שטודירענדע יוגענד, די לעהרער, פראפעסארען, בעאמטע און אזוי ווייטער. בערהויפט די „אינטעליגענץ“ פיהרען דארט א יודען־פיינדליכע פראפאגאנדע אויפ'ן העכסטען שטייגער.

דער קריסטליכער פראפעסאר פון דער דארטיגער גימנאזיע שטערמער, אדער שטיינער, ווי ער האט זיך פריהער גערופען (עס איז מעגליך, אז דער נאמען איז נישט ריכטיג), איז אליין געווען איינער פון די גרעסטע אנטיסעמיטישע פראפאגאנדיסטען אין כעמניץ, יודען האבען פון איהם געהאט אויסצושטעהען גרויסע צרות.

ווי אזוי און ביי וועלכער געלעגענהייט דער אנטיסעמיטישער פראפעסאר האט געביטען זיין מיינונג און איז פון אן אנטיסעמיט געווארען א יודען־פריינד, איז נישט גענוי בעקאנט. עס הייסט, אז ער האט געפיהרט דעבאטען מיט כעמניצער פרומע יודען וועגען יודענטום און די פרומע יודען האבען דעם פראפעסאר איבערצייגט אין דער שרעקליכקייט און שעדליכקייט פון אנטיסעמיטיזם.

זיכער אבער איז, ווי די ווינער „ארבייטער צייטונג“, וועלכע בעריהמט די געשיכטע, שרייבט, אז דער פראפעסאר איז אין א גאנץ קורצער צייט געווארען אן איבערגעביטענער מענש. ער האט גענומען לערנען די העברעאישע שפראך און זיך פערטיפען אין דער יודישער רעליגיעזער ליטעראטור און וויסענשאפט. דאן האט ער זיך געשאפען א קרייז פון יודישע פריינד, און וועמעס הייזער ער האט פערקעהרט. ער האט זיך אפגעזאגט פון זיין גאנצער פריהערדיגער קריסטליכער אומגעבונג. ער האט גענומען איינפיהרען אין זיין הויז יודישע מנהגים און א יודישען לעבענס־שטייגער. נאך איידער דער פראפעסאר האט זיך ענטשלאסען אפצוזאגען זיך פון זיין קריסטליכער רעליגיע און אנצונעמען דעם יודישען גלויבען, איז ער שוין געווען פרום און האט אפגעהיט אלע יודישע דינים. זיין פרוי האט זיך זאגאר אפגעשארען די האר און אנגעטון א שייטעל.

ער האט אויפגענומען א קאמף געגען די אנטיסעמיטען און געפרעדיגט טאלעראנץ און יודען־פריינדשאפט. ער האט געפיהרט דעבאטעס מיט די אנטיסעמיטישע גלחים און אינטעליגענטען. דער סוף איז געווען, ווי מיר ווייסען שוין, אז דער פראפעסאר האט זיך מיט זיין גאנצער פאמיליע, מיט פרוי און קינדער, מגייר געווען, כאטש עס איז געווען מעהר ווי זיכער, אז דער שריט וועט איהם קאסטען זיין שטעלע. די אנטיסעמיטען האבען איהם טאקע גלייך אפגעזאגט פון זיין שטעלע אלס פראפעסאר אין דער כעמניצער דייטשער גימנאזיע.

דער געלעהרטער פערנעהמט זיך איצט מיט'ן שטודיום פון יודישער געשיכטע און יודישע חיסטאריע. מען קען זיך פארשטעלען די פרייד פון די יודען און די מפלה פון די אנטיסעמיטען אין דער שטאט כעמניץ. עס איז נישט קיין וואונדער וואס די דארטיגע יודען האבען דעם געלעהרטען אנערקענט אלס גר־צדק. יעדענפאלס איז אין דער היינטיגער ניכטערער און פראקטישער צייט אזא פאסירונג גאר אן אויסערגעוועהנליכע ערשיינונג.

מאסקוף.

סענסאציאנעלער שידוך־געשיכטע

פאר דער חופה דערוויסט זיך דער חתן, אז זיין כלה איז א גרושה, ווייל דער מאן האט איהר חושד געווען אין פארראט מיט איהר... פאטער

ווילנע. דעם ווילנער יודישען יונגענמאן א. אליין פון א ח שובער אינטעליגענטער פאמיליע האט מען גערעדט א שידוך מיט א פראווינציעלער רייכער פריילין פ.

חתן כלה זענען זיך ביידע זעהר געפעלען געווארען און דער שידוך איז צושטאנד געקומען בפרט נאך, ווען דער כלה'ס פאטער האט צוגעזאגט 5000 דאלאר נדן מיט א דירה און מעבעל און אויך איינצואָרדנען דעם יונגענמאן אין זיין געשעפט.

די טעג האט מען שוין אריינגעטראגען אין א באנק די צוגעזאגטע 5 טויזענט דאלאר און בקרוב האט שוין געזאלט פארקומען די חופה.

דערווייל איז די כלה ארויסגעפאהרען צו זיך אין שטעטעל זיך צוגרייטען צו דער חתונה. קיין ווילנע האט זי געדארפט קומען [illegible] פאר דער חתונה.

א פאר טעג נאך דער כלה'ס אוועקפאהרען האט דער חתן פלוצלונג בעקומען אן אנאנימען בריף פון אן „אומבעקאנטען פריינד“, וועלכער האט איהם אויפמערקזאם געמאכט, אז די כלה איז נישט קיין מיידעל, נאר א... גרושה, זי האט חתונה געהאט מיט 8 יאהר צוריק צו 18 יאהר און האט זיך דערנאך מיט'ן מאן געגט. אויב איהם אינטערעסירט צוליב וואס פאר א סיבה איז געקומען צום גט קאן ער זיך דערוויסען ביי די שטעטעלשע איינוואוינער.

דער בריף האט געמאכט אויפ'ן חתן א שטארקען איינדרוק. דער חתן האט בעשלאסען אראפצופאהרען בשתיקה אין שטעטעל און אויספארשען וועגען דער סיבה פון זיין כלה'ס גטן זיך מיט'ן ערשטען מאן.

דער יונגערמאן איז אראפגעפאהרען אין שטעטעל געגומען אויספרעגען די שטעטעלשע איינוואוינער און דא האט ער זיך דערוואוסט אן אומגלויבליכע געשיכטע.

זיין איצטיגע כלה איז טאקע א גרושה. איהר מאן האט איהר פריהער ליב געהאט און מיט איהר גוט געלעבט. אבער קורץ נאך דער חתונה האט א געוויסער פאל געמאכט אן איבערייס צווישען איהם און זיין פרוי. ווען ער איז איינמאל גאנץ צופעליג געקומען פון ווילנא 12 א זייגער ביינאכט האט ער זיין פרוי אין שלאף־צימער נישט געפונען. אריינגעהענדיג צום קינפטיגען שווער, וועלכער איז אגב אן אלמן האט ער דינע אויגען נישט געגלויבט. ער האט צו זיין גרויס איבעראשונג דערזעהען, אז זיין כלה שלאפט מיט'ן... פאטער, פערשטעהט זיך, אז ס'איז געקומען צו א שטורמישע סצענע. שפעטער האט ער זיך אויך דערוואוסט, אז דער פאקט איז נישט קיין צופאל, און אז דער פאטער לעבט מיט דער טאכטער, וועלכע איז אין דער אמתן זיינס א שטיף־טאכטער פון זיין פערשטארבענער פרוי, וועלכע האט איהם געגעבען אלס „נדן“ א קליין מיידעלע, וואס זי האט געהאט פון איהר ערשטען מאן.

דער חתן איז פערשטעהט זיך צוריקגעפאהרען קיין ווילנע און פון שידוך איז שוין גארנישט געווארען.

שייטלעך

מיט פאריזער שרינדען

ווי אויך פערטיגע שייטלען ווערען ערשטקלאסיג און רעעל אויסגעארבייט צו ביליגע פרייזען

ביי קערש, סקווערזאווא 15

די גרויסע אקעאן־שיף „אייראפא“

האט בעת איהר לעצטע רייזע פון אמעריקא דורכגעמאכט א שווערע שטורם

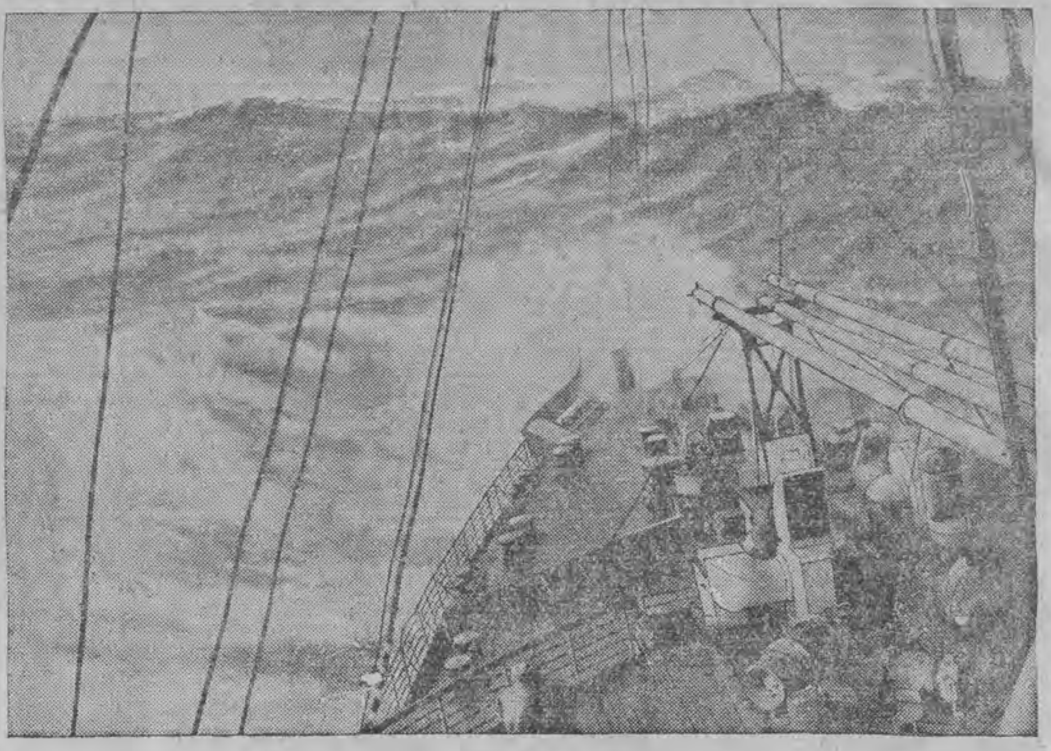

זעליג מנשה דער בארגער...

פון ב. קאוונער.

(אטיפ אזא)

איינמאל האט זעליג מנשה גענומען ביי מיר פינף זל. אויף איין טאג צייט און נישט געהאלטען קיין ווארט.

אויף מארגען האט ער מיר געזאגט, אז ער האט נישט און ער ווייסט נישט ווען ער וועט האבען... אפשר קען איך איהם לייען נאך פינף, וועט ער מיר שולדיג זיין צעהן. „צעהן זל. וועל איך גיכער געדענקען, האט ער געזאגט, — פינף זל. ג'יז א קליינע סומע מען זאל עס אין זינען האבען“.

האב איך זיך געטראכט: אויב א מענש ווי זעליג מנשה, א שטיקעל בעקאנטער, כמעט א פריינט, בעט אזא נישטיגע סומע ווי פינף זל. מן הסתם דארף ער דאך האבען; א מיליאנער, א ראקפעלער, וואלט ביי מיר קיין פינף זל. נישט געבעטען — נעהם איך ארויס פינף זל. און גיב איהם: אט האסטו פינף זל.

אויב דו וועסט קאנען, וועסטו מיר אפגעבען, זאג איך, טאמער נישט — איז אויך נישט געפעהרליך, איך וועל זיין דער זעלבער נגיד.

— איך וועל דיר זיכער אפגעבען, האט זיך זעליג מנשה געשוואוירען פאר מיר, איך וועל דיינס נישט פערנעמען; איך ווייס ווי שווער דיר קומט אן יעדער זל.; אין דיין געלט ליגען געדאנקען שלאפלאזע נעכט, מארך, בלוט, פאנטאזיע און ווירקליכקייט — איך וועל דיין געלט נישט פערגעסען — זעהסטו, חיים'ען, וועל איך אזוי גיך נישט בעצאהלען; ער האט גענוג געלד; ער קען שוין לעבען פון פראצענט; זיין געלד האט ער געמאכט פון פרעמדע בלוט און פראצע; דער שווארץ־יאהר וועט איהם נישט געהמען! אבער דיר וועל איך בעצאהלען;

איך עטליכע וואכען ארום, קומט ער צוגעהען, דער זעליג מנשה, א צוטראגענער, א בלאסער, נישט קיין אויסגעשלאפענער.

— וואס איז, וואס האט פאסירט מיט דיר?

— וויל איך וויסען.

— מיין פרוי איז געלעגען געווארען און אין הויז איז נישטא: נישט קיין עסען, נישט קיין גלאז מילך. גיב אן עצה, וואס טוט מען?

— וואס האט זי געהאט?

— א יונגעל! א נאמען נאך מיין טאטען, א ליכטיגען גן־עדן זאל ער האבען — וואס טוט מען?

— וואס דענקסטו צו טון?

— איך רעכען בעטען ביי דיר פופצעהן זל. צעהן זל. קום איך דיר שוין, וועט דיר קומען גלייכע פינף־און־צוואנציג. א פערטעל הונדערטער. וועסט מיך פשוט ראטעווען; איך האב שוין נישט וואו צו לייען; בין אומעטום שולדיג: חיים'ען בין איך שולדיג צוויי הונדערט זל., בערל קליאמקען הונדערט; מיין שוואגער מעכעל האט מיר אויך געבארגט פינף־און־דרייסיג זל. האב איך אט די אלע געלדער אויפגעגעסען צו ביסלעך, בעצאהלט האב זיך זיי נישט; ווילען זיי מיר מעהר נישט בארגען; וואס צו פער'משכנ'ען האב איך אויך נישט; ארבייטען ארבייט איך נישט און איך האב נישט קיין כח צו ארבייטען; די קינדער זענען נאך קליין און פערדינען גאר נישט. קומט מיר אויס ארונטערשפרונגען פון 4. שטאק און פטור ווערען פון אלע צרות.

איך האב ארויסגענומען פופצעהן זל. און איהם געגעבען.

— איך וועל דיר קיינמאל די טובה נישט פערגעסען; איצט זעה איך אז דו ביזט טאקע אן אמת'ער פריינט!

— דו ביסט מיר מעהר פריינד ווי איך דיר. וואס וואלט איך דיר געטון ווען דו בעטסט ב' יימיר פינף הונדערט זל.?

— אויב אזוי, פערדריסט מיך טאקע, — זאגט זעליג מנשה — ווען איך וויים...

אט אזוי א, ווי איהר הערט, האט זעליג מנשה געהאלטען אין איין בארגען און לייען ביי מיר פינף און צעהן און פינף־און־צוואנציג זל. יאהרען לאנג.

פון אפגעבען איז אפגערעדט; נישט ער האט, נישט ער וויל, נישט ער וועט וועלען, אפילו ווען ער זאל האבען.

זעליג מנשה געהערט גארנישט צ ווע סארט מענשען וואס גיבען אפ חובות.

איינמאל איז ער געקומען צו מיר, דאס איז געווען אין א זונטאג אין דער פריה.

— וואס איז שוין ווידער, זעליג מנשה? וואס וועסטו עפעס זאגען גוטעס?

— גוטס? ווי קומט צו מיר גוטס? איך בין ווייט פון גוטע זאכען; וואס איך וויל איז א קלייניגקייט: ב' יימיר איז דאס נישט קיין קלייניגקייט, נאר ביי דיר יא.

— לאמיר הערען.

— איך וויל האבען א פופציגער, וויל איך האבען; מיין פרוי דארף נויטיג געהען צו א חתונה, איהרע א גוטע פריינדין האט חתונה, מיט מוזיק, מיט בלומען, מיט א שעהנעם מאלצייט... וויל זי געהען אויף דער חתונה און זי האט נישט וואס אנצוטון, דארף זי א נייע קלייד, א לייכטען מאנטעל, א פאר שיך...

האב איך איהם אפגעזאגט: מעהר וועסטו ביי מיר קיין געלד נישט קריגען! — האב איך איהם געזאגט מיט'ן הארבען ווארט — גענוג; ביזט מיר שוין שולדיג א פערמעגען. עס מוז נעמען א סוף!

איז ער, זעליג מנשה, געווארען אין כעס און איז ארויס מיט שארפע טענות צו מיר:

— סטייטש, — זאגט ער, — איך בארג ביי דיר שוין אפשר צעהן יאהר צעהנערלעך און פינפערלעך און פינף־און־צוואנציגערס און פופציגערס, און איך בין דיר שוין שולדיג אפערמעגען, געהסטו איצט, אויפ'ן עלפטען יאהר, און זאגסט מיר אפ. וואו איז יושר, מענשליכקייט, און גוטברודערשאפט? מענשען וועלען הערען, אז דו, א פריינט, א בעקאנטער, ווילסט מיר מעהר נישט לייען, וועלען זיי מיר אויך נישט וועלע ן לייען; וועסטו מיך אומגליקליך מאכען. דו מוזט מיר ווייטער בארגען ווי ביז אהער, כדי איך זאל ביי אנדערע אויך קענען בארגען; און אויב איך וועל קענען בארגען ביי אנדערע, וועל איך ווינציגער בארגען ביי דיר, פערשטעהסט? לויבט זיך פאר דיר נישט מיר אפצוזאגען...

הקיצור: ער האט אזוי לאנג גע'טענה'ט און גע'דרשנ'ט, ביז איך האב איהם דערלאנגט פיפצעהן זל.

— איצטער, אז איך האב שוין א פופצעהן זל. — זאגט ער, — וועל איך נעמען א טאקסי און צופאהרען צו חיים'ען, וועל איך ביי איהם ארויסקריגען א הונדערטער, פערלאז זיך אויף זעליג מנשה'ן; איך קען מעהר בארגען ווי איהר אלע פערמאגט.

און ער איז נעלם געווארען.

א יא, אז ער איז אין די זאכען א גרויסער גאון?

ווי צו פערהיטען די האר פון אויספאלען

פון ע. דייביש.

פרויען, זאגט מען, קאנען קיינמאל נישט רעדען רוהיג צווישען זיך, וועגען זייערע אייגענע חסרונות און פעהלערן. וועגען יענעם זענען זיי תמיד גרייט צו טראגען רכילות. אבער ווען עס קומט צו רעדען וועגען זיך אליין, ווערען זיי אויפגערעגט און ענטזאגען זיך צוצוגעבען, אפילו פאר זייערע בעסטע פריינט, אז זיי האבען אינגאנצען וועלכע עס איז חסרונות.

אין דעם פרט זענען מענער זעהר ענהליך צו פרויען. מענער זענען אויך זעהר סענסיטיוו וועגען זייער אויסזעהען און זייער פערזענליכקייט. זיי האבען נישט ליב ווען אימיצער מאכט זיי אויפמערקזאם אויף א חסרון. אנשטאט צו זיין דאנקבאר פאר אזא אקט פון פריינדליכקייט, ווערען זיי אויפגעבראכט און מיידען גאר אויס דעם מענשען כלומרשט דערפאר, ווייל ער האט נישט קיין טאקט.

אפילו מענער, וואס זענען גליקליך סיי אין זייער ארבייט און סיי אין זייער פאמיליען-לעבען, האבען אויך ליב צו הערען אמאל א גוט ווארט פון א בעקאנטען וועגען דעם ווי זיי זעהען אויס. זייער „איך" ווערט אמעהרסטען בעפרידיגט ווען אימיצער בעמערקט, אז מען האט זיך אויף א האר נישט פערעלטערט אין משך פון די לעצטע פינף יאהר. און דעם גרעסטען קאמפלימענט וואס מען קאן מאכען א מאן אין בעצוג צו זיין אויסזעהען, איז צו פרעגען ביי איהם וועלכע מיטלען ער בענוצט אום צו האלטען זיך אזוי יונג.

דערפאר אבער וואס דער מאן איז אזוי סענ־מיטיוו און נעהמט נישט אן פאר ליב די פריינדליכע קריטיק פון זיינע נאהענטע פריינט, דערפאר דארף ער — פונקט אזוי ווי די פרוי — שטודירען אליין זיינע אייגענע פעהלערן און דערנאך האבען דעם מוט צוצוגעבען זיך אליין, אז ער האט געוויסע חסרונות, וואס האלטען איהם אפ פון אנ'ערפאלג. די הויפט זאך וואס ער דארף טון איז אויסגעפינען אקוראט וואס די דאזיגע חסרונות זענען. דער שפיגעל קאן איהם דא זעהר גוט צונוצקומען. פון צייט צו צייט שאדט נישט, אז יעדער מאן זאל פערברענגען עטליכע מינוט מיט זיין אייגענעם שפיגעל-בילד.

צוערשט דארף ער שטודירען זיין אלגעמיינעם אויסזעהען. איז ער נעט און ריין געקליידעט? איז זיין פנים ראזירט? זענען די האר גלאט פערקעמט? מענשען זענען היינט צו טאג נישט מחויב אנצונעהמען די פריינטשאפט פון א מאן וועמעס שניפס איז שטענדיג פערדרעהט און פערפלעקט, וועמעס קאלנער זעהט קיינמאל נישט אויס פריש, אדער וועמעס העמד איז אזוי שמוציג, אז עס כאפט פשוט אנ'עקעל. אויב ער וויל זיין אנ'ערפאלגרייכער, סוחר אדער ארבייטער. און אויב ער האט ליב מענשען און וויל תמיד האבען ארום זיך גוטע פריינט, איז אוודאי וויכטיג, אז ער זאל געהעריג אפהיטען זיין אויסזעהען.

א סך מענער זענען מיט דער מיינונג, אז זיי מוזען מיט דער צייט פערלירען זייערע האר. דאס איז א פאלשער איינדרוק, וואס האט זיך געשאפען צווישען מענער דערפאר, ווייל די מעהרסטע פון זיי פערנאכלעסיגען זייערע האר און ווערען דערביי פליכוואטע ווען זיי זענען נאך פערהעלטניס־מעסיג יונג. דער מאן וואס גיט זיך אבער אפ מיט זיינע האר און שענקט די די פאר מינוט אכטונג וואס זיי פאדערען יעדע וואך, אדער אמאל אפילו יעדען טאג, ווערט בעלוינט מיט א שעהנעם קאפ האר אפילו ווען ער איז שוין גאר אלט. אפהיטען די האר מיינט גראד נישט, אז מען דארף האבען עקספערטע בעהאנדלונג. יעדער מאן קאן אליין טאן וואס עס איז נויטיג, אויב ער האט נאר אביסעל צייט און געדולד.

דער מאן וואס האלט אין איין טענה'ן, אז ער וויל עפעס טאן פאר זיינע האר, אבער ער האט נישט קיין צייט דערפאר, וועט ערשט שפעטער אויסגעפינען זיין ...ת. ווען ער וועט שוין דערזעהען, אז ער האט א ריינעם פליך אויפ'ן קאפ, ער וועט שוין געפונען דעמאלט צייט אויף ארומצולויפען צו פערשידענע עקספערטען און אויסגעבען געלד כדי מען זאל פאר איהם צוריקברענגען די ארויסגעפאלענע האר. דאן הויבט ער ערשט אן בעגרייפען, אז א פליך פיהרט איבער דעם גאנצען אויסזעהען פון א יונגענמאן.

איך האב אויך געהערט מענער זאגען, אז זיי וועט נישט ארען ווען זיי וועלען ווערען פליכוואטע, אבי דער קאפ האט א שעהנעם פארם, און די קאהלקייט וועט זיי נישט מאכען אויסזעהען מאדנע. איך פערזענליך גלויב אבער, אז קיין מאן קאן נישט גוט אויסזעהען, ווען ער האט א פליך, אפילו ווען זיין קאפ האט יא א שעהנע פארם. ליידער זענען מיר שוין אבער צוגעוואוינט געווארען צו זעהן פליכוואטע מענער. ווען עס וואלטען געווען אויף דער וועלט אזוי פיל פליכוואטע פרויען וויפיל עס זענען פערהאן מענער, וואלטען מיר זיך צו זיי אויך צוגעוואוינט. דאס איז אבער נישט קיין תירוץ. כל זמן מען קאן אנהאלטען א פיינעם קאפ האר, דארף מען דאס טאן.

עס זענען פערהאן אייניגע וויכטיגע אורזאכען, וואס פיהרען דערצו, אז א מאנ'ס האר זאלען אנהויבען א סך ארויסצופאלען. דאס וואס א מאן נעצט צו אפט זיינע האר איז איינע פון זיי. אנשטאט איינצורייבען א זאלב אדער אנצווענדען א מיטעל ווען מען קאן נישט פערקעמען גוט די האר, נעצט מען איין דעם גאנצען קאפ. וואסער טריקנט די האר. נאך עטליכע יאהר פון נעצען די טאג-טעגליך מיט וואסער, ווערען די האר אזוי אויסגעטריקענט, אז זיי ברעכען זיך איבער און פאלען ארויס.

א צווייטע וויכטיגע אורזאך וואס פיהרט צו קאהלקייט, איז דאס, וואס מענער שערען זעהר אפט זייערע האר און טראגען זיי זעהר קורץ. ווען די האר זענען קורץ איז נישטא גענוג וואג אויפ'ן סקאלפ, וואס זאל איהם סטימולירען. דעריבער ווערט דער סקאלפ פויל און אנטשלאפען. די בלוט צירקולאציע אין קאפ ווערט אפגעשוואכט און די האר בעקומען נישט גענוג סטימולאציע. דער רעזולטאט איז, אז עס הויבען אן ארויספאלען די האר.

ווען עס איז אריין אין מאדע דער באבי־קאפ פאר פרויען האט מען אויסגעזאגט, אז מאנכע פרויען האבען אנגעהויבען ארויסצווייזען סימנים פון קאהלקייט, פונקט אזוי ווי די מענער.

די האר קאנען אויך ארויספאלען נאך אנ'ערנסטער קראנקהייט. אין אזא פאל הויבען זיי אבער אן צו וואקסען נאכדעם ווי מען ווערט צוריק געזונט. טראגען א צו שטייפע הוט אויפ'ן קאפ, וואשען די האר צו אפט, נישט האבען גענוג פרישע לופט — דאס זענען אויך אורזאכען וואס פיהרען צו קאהלקייט.

געזונטע האר האלטען אין איין וואקסען, אפגעזעהען פון דעם עלטער פון דעם מענשען, ביי קינדער וואקסען זיי אביסעל שנעלער ווי ביי דערוואקסענע מענשען, זיי וואקסען אויך מעהר אין זומער ווי אין ווינטער, און מעהר ביי טאג ווי ביי נאכט. דער דורכשניטליכער האר לעבט פיר יאהר, אפט ווייניגער. א מאן האט געוועהנליך צווישען 40 און 50 טויזענט האר אין קאפ; א פרוי — צווישען 60 און 70 טויזענט.

גען. יאפאנישער מיניסטער אוניסוקא איניסויע, איז דערמארדעט געווארען בעת אנ'אטענטאט.

די אינרוהען אין אינדיען

פאליציי צעטרייבט א דעמאנסטראציע אין דעלהי

וויכטיגע ערפינדונג פון 2 אמעריקאנער יודען

א נאטען-שרייבמאשין לויט'ן מוסטער פון דער געוו. שרייבמאשין

ניו-יארק (יט"א) די ברידער עמנואל און חנן רובענשטיין פון סיראקוז האבען ערפונדען און פאטענטירט א נאטען-שרייב-מאשין לויט'ן מוסטער פון דער האנד-שרייב-מאשין. די מאשין האט 53 מוזיקאלישע נאטען-צייכענס לויט דעם זעלבען קלאוויש-סיסטעם, ווי די אלפאבעט-צייכענס אויף דער געוועהנליכער שרייב-מאשין.

די ברידער רובענשטיין ארבייטען איצט איבער דער פערפולקאמונג פון דער שרייב-מאשין אין דער ריכטונג, אז דער נאטען-שרייבער זאל, קלאפענדיג אין די מאשין-קלאווישען, גלייכצייטיג הערען די ענטשפרעכענדע איינצעל-טענער אויסשפילען אויף א פיאנינא. צו דעם צוועק זאל דינען א סינכראניזאציע-אפאראט, וואס זאל פעראייניגען די שרייב-מאשין מיט דער פיאנינא. די ערפינדער פערזיכערען, אז די טעארעטישע זייט פון דעם סינכראניזאציע-אפאראט האבען זיי שוין בעארבייט און זיי טרעטען צו צו זיין פראקטישער אויספיהרונג.

אנ'אבסערוואטאריום אין דער נאהענט פון בארג סיני

וואשינגטאן (יט"א) דער „סמיטסאניען-אינסטיטוט" אין וואשינגטאן טיילט מיט, אז ער טרעט צו ג׳יפצובויען אנ'אבסערוואטאריום אויף דעם בערג סט. קאטערינא, וואס געפינט זיך 12 מייל פון בארג סיני. דער שעף-אגראנאם פון אינסטיטוט ד"ר אלפרעד מור געפינט זיך איצט אויפ'ן סיני-האלב-אינזעל. ער האלט, אז דער דאזיגער העכסטער און טרוקענסטער פון אלע צוגענגליכע בערג אין דער דאזיגער געגענד פאסט זיך צום בעסטען פאר א זון אבסערוואטאריום.

גרויסער ערפאלג פון א יודישן קינסטלער

פון ווארשע אין פאריז

פאריז, (יט"א) אין דער היגער קונסט-גאלעריי איז די טעג געעפענט געווארען א בילדער-אויסשטעלונג פון בעקאנטען קינסטלער ריימאנד קאנעלבא. די גרעסטע פראנצויזישע קונסט-קריטיקער זאגען זיך ארויס מיט פיל ענטוזיאזם וועגען די בילדער פון יודישען קינסטלער. די הקדמה צום בילדער-קאטאלאג פון ריימאנד קאנעלבא האט פערפאסט דער בעריהמטער קונסט-קריטיקער פאול פירענס. ריימאנד קאנעלבא איז א יוד און שטאמט פון ווארשא. אין די נאה...ע חדשים פראיעקטירט קאנעלבא איינצוארדנען זיין ערשטע בילדער-אויסשטעלונג אין ווארשא.

אקציע צו שאפען גוטע שאסעען אין סאוויעטען-פערבאנד

פאר די דריי יאהר, וואס דער פינף-יאהר פלאן ווערט דורכגעפיהרט אין סאוויעטען-פערבאנד, זענען אויפגעשטאנען א גאנצע רייהע גרויסע פאבריקען, וואס פראדוצירען אויטאמאבילען, טראקס און טראקטארס. מיט דעם יאהר 1932, מיט דער פערענדיגונג פון די גרויסע אויטא-דאוואדען אין מאסקווע, ניזשני-נאווגאראד און כארקאוו. איז די פראדוקציע פון אויטא מאשינען אין ראטענרוסלאנד געווארען א מאסען-פראדוקציע. אבער כדי מען זאל האבען אמת'ע נוצען פון א פאהר-מאשין איז נאך נישט גענוג די מאשין אליין. נאר מען דארף אויך האבען די געפלאסטערטע וועגען אויף וועלכע זי זאל קאנען פאהרען. אזוינע וועגען זענען נאך אין דעם סאוויעטען-פערבאנד איצט פערהאן ווייניג, אין די שטעט, ספעציעל די גרויסע, און ארום זיי, איז נאך א האלבע צרה. פערהאן שוין גענוג מעהר אדער ווייניגער גוטע אויטאמאביל-וועגען. אבער אויף די ריזיגע שטרעקעס פון דעם ריזיגען לאנד, וואו עס געפינען זיך די דערפער, וואו עס וואוינט די גרויסע מעהרהייט פון די סאוויעטישע פעלקער, האלט עס נאך מיט גוטע וועגען זעהר שמאל. עס איז טרויעריג גענוג, ווען א פערד און וואגען פערקריכען און פערזינקען אין א בלאטע. אבער פאר אנ'אויטאמאביל איז א בלאטע גאר אנ'אומגליק. די מאשין בלייבט דארט שטעקען און קאן נישט ארויס, הייסט עס, אז אויב מען וויל, אז די טויזענטער אויטאמאבילען וואס מען הויבט אן איצט צו פראדוצירען אויף אלץ א גרעסערען מאסשטאב, זאלען טאקע ברענגען די געוואלדיגע טובה צוליב וועלכער זיי ווערען געבויט, מוז זיך דאס ראטענלאנד בעדעקען מיט א נעץ גוטע געפלאסטערטע וועגען. א נישט לויבט זיך נישט די גאנצע הארעוואניע און אנשטרענגונג, וואס דער סאוויעטישער ארבייטער-קלאס האט אוועקגעלייגט איינצופיהרען די אויטאמאביל-אינדוסטריע.

איז טאקע 1932 דערקלערט געווארען פאר דעם יאהר, ווען עס דארף אוועקגעלייגט ווערען דער פונדאמענט פון א גרויסער בויאונג פון וועגען אין סאוויעט-רוסלאנד. נישט לאנג צוריק איז אפגעהאלטען געווארען דער אל-פערבאנדישער צוזאמענפאהר פון דעם אזוי-גערופענעם „אווטאדאר", ווי עס הייסט די ספעציעל געשאפענע געזעלשאפטליכע ארגאניזאציע, וואס האט דעם ציל צו בויען אויטאס און וועגען אין דעם לאנד. ביי דעם דאזיגען צוזאמענפאהר איז ארויסגעטראטען ד. סולימאוו, דער הויפט-קאמיסאר פון דער רוסישער סאוויעטען-רעפובליק מיט א רעדע, וואו ער האט צווישען אנדערעס געזאגט:

„מיר מוזען צוציהען דאס יאהר מיליאנען פון אונזערע ארבייטער און קאלעקטיוויזירטע פויערים צו דער גראנדיעזער אויפגאבע פון שאפען די אבסאלוט נויטווענדיגע וועגען אין די דערפער און צווישען זיי. מיר האבען זעהר א סך געטון אויף אלע געביטען פון דער פאלקס-ווירטשאפט. ביז איצט איז באר נישט געטון געווארען גענוג פאר דער קאמוניקאציע, פאר דער בעשאפונג פון גוטע שאסייען, אהן וועלכע קיין שום פארטגעשריטענע ווירטשאפט קאן זיך נישט בעגעהען. אין דער רוסישער סאוויעטישער רעפובליק קלויבען מיר זיך אין יאהר 1932 אויסצוגעבען 440 מיליאן רובעל דורכצולייגען די נויטיגע וועגען. דאס איז נישט קיין קליינער ציפער און אויב מיר וועלען קאנען ארום דער דאזיגער אויפגאבע ארגאניזירען ווי עס געהער צו זיין די גאנצע בעפעלקערונג. אויב מיר וועלען ריכטיג אויסנוצען איהר ארבייט-בעטייליגונג אין דער וועג-בויאונג, וועלען מיר בעקומען די נויטיגע רעזולטאטען".

דער טראנספארט איז נאך ער היום איבער פון די שוואכסטע ריגען אין דער גאנצער קייט פון אינדוסטריעלע דערגרייכונגען אין ראטענלאנד. די אייזענבאהנען זענען נאך אלץ ווייט הינטערשטעלינג אין פערגלייך מיט דעם פינף-יאהר פלאן און מיט דעם, וואס איז אויפגעטון געווארען אין די פאבריקען.

א שטאלענער אעראפלאן

אין דעם אעראפלאן פערנעהמט זיך דער בעקאנטער פראנצויזישער פליהער קאסט צו מאכן א רייזע איבער אפריקע.

ניי׳ער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

ניי׳ער פאלקסבלאט

מאנטאג
טו
22
אדר א׳ תרצ״ב

פעברואר
זון-אויפגאנג 6.46
זון-אונטערגאנג 4.54

קאמף וועגען א קאלעקטיווע אפמאך איז קאטאן-אינדוסטרי

(א) נעכטען איז אין לאקאל פון קארטעל נ.ז.פ. פארגעקומען אן׳אויסערארדענטליכע גענעראל-פער־זאמלונג פון קאטאן-ארבייטער, אויף וועלכער עס איז נאך א העפטיגער דיסקוסיע, בעשלאסען געווא־רען זיך צו ווענדען צום פערבאנד פון קאטאן־פאבריקאנטען מיט דער ביטע צוזאמענצורופען אין משך פון דעם חודש א געמיינזאמע קאנפערענץ. חוץ מזה איז בעשלאסען געווארען, אז אויב דער פערבאנד וועט דעם פארשלאג נישט אננעה־מען וועט די פערוואלטונג פונ׳ם קאטאן־ארבייטער־פעראיין צוזאמענרופען אן׳אלגעמיינע פערזאמלונג, אויף וועלכער עס וועט אנגענומען ווערען א בע־שלוס צו פראקלאמירען א שטרייק.

פער׳סמט פון בראנפען און פלייש

צוויי בעזונדערע שווערע פאלען

(2) מחמת זונטאג האט אדאם סקאנעטשני (פוצקא 10) צוזאמען מיט זיין ווייב זאפיא און זיינע געסט פראנצישעק בעדנארעק און אנטאני פעליציניאק געמאכט די ריכטיגע פוסה.

זיי האבען אבער לאנג נישט געטרונקען, ווא רום פלוצים האבען זיי בעקומען שרעקליכע לייב־שמערצען, און די שכנים סקאניעטשניס האט געמוזט ארויסרופען פאגאטאוויע, וואס האט פעסטגעשטעלט אז אלע פיר זענען פערגיסטעטע געווארען פון דעם אומציכטיגען בראנפען, וואס זאפיא האט געקויפט אויפ׳ן באלוטער מארק פאר 3 זל.

דער מעמד פון פעליציניאקען און סקאנעטש־נין איז א זעהר שווערער.

* * *

(2) אויף דעמבאווא 14 האט זיך פער׳סמ״ט פון נישט-פרישען פלייש דאס יונגע פארפאלק אס־קאר און מארטא שמידט.

אסקארען האט מען אין א שווערען צושטאנד געמוזט אפפיהרען אין שפיטאל.

דעם פערקויפער פונ׳ם פלייש איז געמאכט געווארען א פראטאקאל.

נעמט צו ביי זיין כלה 500 זלאטעס

און שעמט זיך נישט און טראגט עס אוועק צו זיין ווייב

(א) הינדע צוקער (זשעלבע 16, באלוט) האט זיך מיט עטליכע חדשים צוריק בעקענט מיט א געוויסען משה פאזנאנסקי, וועלכער האט זיך איהר פארגעשטעלט אלס סוחר, בחור, טייערער, זיסער, יונגערמאן, און נאך א פאר מאל זעהן זיך, האט ער דערקלערט: „לאמיר גאר חתונה האבען". האט הינדע הערויף מסכים געווען, אריינגעפיהרט איהר חתן אין די עלטערנס שטוב, און ס׳איז געווען, ווי מען זאגט, קישקעלעך-גדולות. ער האט איהר אפילו א טובה געטון, און צוגענומען ביי איהר על החשבון הנדן 500 זל. מזומן-געלד אויף איינ־צוארדענען זיך כדת וכדין.

ווי ער האט איהר אבער געטון די טובה מיטן צונעהמען ס׳געלד, איז ער נעלם געווארען. ווי אין וואסער אריין.

האט איהם הינדע אנגעהויבען אליין צו זוכען, און צו זוכען, און אז זי האט דער״קנסט, אז ר׳ משה פאזנאנסקי וואוינט אויף דרעוונאווסקא 4, און האט אגב זיין אייגענס א ווייב ביז 120 יאהר, האט זי דעם ענין איבערגעגעבען דער פאליצי.

דער ביטערער סוף פון א מלכה

וואס דער „מלך" איהרער האט זיך געכאפט, אז זי איז אנומעלט געווען א גאסען-פרוי

(2) אנ׳ערך מיט 3 חדשים צוריק איז ביי יעקב סקאסאווסקי׳ן (וואלבארסקא 33) געשטארבען דאס ווייב, אסתר.

ווייזט אויס, אז ס׳איז איהם געווען פשיטא דאס לעבען אהן א ווייב, האט ער גערופען א שוכן, און זיך געלאזט רעדען א שידוך.

ס׳האט נישט לאנג געדויערט, און ס׳האט זיך איהם געמאכט א גוטער שידוך פון כענטשין, מיט איינער מלכה ווייגטרויב.

מ׳האט געשטעלט א חופה כדת וכדין, גע־פראוועט א חתונה מיט׳ן קנאק, מיט א גילדערנע יוך, מיט פלייש, מיט פיש, מיט שבע ברכות, און – דאס יונגע פארפאלק האט זיך איבערגעצויגען קיין לאדז.

מאכט זיך א מעשה נעכטען –שכנים הערען פלוצים אין דער וואוינונג פון סקאסאווסקי׳ן טוט זיך סדום... די געשרייען און די געקוויטשערייען זענען – אסור אין שאנכאי.

סע שיסט, ווי פון הארמאטען...

האבען שכנים אנגעהויבען צו קלאפען אין דער טיר, לאזט מען זיי נישט אריין.

מילא, אז מען לאזט נישט אריין מיט גוטען, זענען זיי, די שכנים, הייסט עס, געלאפען נאך פאליציי.

און דא האט זיך מיט דער הילף פון פאלי־ציי ארויסגעוויזען, אז ס׳איז געווען א קליינע-קליי־ניגקייט:

סקאסאווסקי האט עפיס געזוכט אין זיין ווייבס קופערל, און דארט צ. א. געפונען אנ׳אזוי־גערופענעם „גזונדהייטס-ביכעל" פון זיין ווייב, וואס די כענטשינער זיטען-פאליציי האט איהר ארויסגעגעבען.

– הע?!. מה-וואס? זה דאס? וואס איז דאס מלכה׳שי-קרוין?!.

האט מלכה׳שי-קרוין אפילו נישט א פינטעל געטון מיט ׳אנ׳אויג, און גאנץ קאלטבלוטיג גע־ענטפערט:

– זה-דאס... דאס איז א קראנקען-קאסע-ביכעל.

וואלט זי כאטשיק געזאגט, אז דאס איז – א וואדאטשאנג, וואלט עס איהם אזוי נישט געארט, אבער אז יענע גייט איהם נעהמען אויפ׳ן זיכער, גייט, ווי זאגט מען עס, טרילען – האט ער איהר געוויזען, וואס עס טייטש דער פסוק והוא ימשול בה און זי אזוי בעלייגט מיט טרוקענע קלעפ, אז פאליציי-צופיהרער, און פאנאטאוויע דערנאך האט זי קוים אפגעראטעוועט, די מלכה׳שי-קרוין פון כענטשין.

אזוי-ווי זי האט נישט געוואלט בלייבען מיט איהר מאן אונטער איין דאך, איז זי שוין אוועק־געפאהרען צו זיך אהיים.

סקאסאווסקי האט זיך געווענדעט צום ראבי־נאט וועגען א גט, און ער האט אויך באהבה אנגענומען דעם פראטאקאל, וואס פאל ציי האט איהם צונויפגעשטעלט.

נייע 10 קינדער ווערן אנגענומען אין אינטערנאט „העלענובעק"

אין צוזאמענהאנג מיט דער ניי-ערבויטער אראנזשעריע אין העלענובעק און אום צו געבען די מעגליכקייט יודישע קינדער צו ערלערנען דאס פאך פון בלומען און געמיזע-צוכט האט די פער־וואלטונג פון דער געזעלשאפט „אינטערנאט פאר יודישע קינדער און פערמע אין העלענובעק" בע־שלאסען אנצונעמען פארלויפיג די ערשטע גרופע פון 10 ארימע קינדער, יתומים און נישט יתומים, אין עלטער פון 14 א האלב ביז 15 א האלב יאהר, וועלכע וועלען א חוץ דער ארבייט אין דעם פאך אויך לערנען די העברעאישע שפראך. קינדער וועלען אנגענומען ווערען פיזיש און גייסטיג גע־זונטע, גוט ענטוויקעלטע, וועלכע האבען געענדיגט מינדעסטענס 6 אפטיילונגען פון א פאלקסשול, בי־מעס פון רעפלעקטאנטען נעמט אן די קאנצעלאריע פון אינטערנאט פאמארסקא 41 אין די ביורא־שעה׳ן. צו די ביטעס דארפען בייגעלעגט ווערען א געבורטס-שיין און א צייגניש פון א פאלקס-שול.

היי-יאהריגע מאטורא-עקזאמענס

(אג) דאס לאדזער שול-קוראטאריום האט לעצטענס בעקומען א פעראָרדנונג פון בילדונגס-מיניסטעריום מכוח׳ן פעסטשטעלען די טערמינען פון די שריפטליכע מאטורע-עקזאמענס אין דעם היינטיגען שול-יאהר.

לויט דער פעראָרדנונג זיינען פעסטגע־שטעלט דריי טערמינען: דעם 9, 17 און 30 מאי ה. י. די קאנדידאטען פון די מאטורע-עקזאמענס צאהלען אין 32 זלאטעס (די עקסטערניסטען – 60 זלאטעס).

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאכט דיזשורירען: ק. ליינווע־בער (פרייהייטס-פלאץ 2), י. הארטמאן (מלינאר־סקא 1), יו. דאנילעצקי (פעטריקאווער 127), א. פערעלמאן (ציגעל-גאס 32), י. צימער (וואלטשאנ־סקא 37), פ. וואיטשיצקי (נאפיורקאווסקיעגא 27).

דרינגענדע שטיצע פאר ארבייטסלאזע

דער מאגיסטראט איז מודיע, אז היינט, דעם 22 פעברואר הויבט מען אן אויסצאהלען די דרינגענדע שטיצע פאר׳ן חודש פעברואר, פאר די ארבייטס-לאזע, וועלכע האלטען אויס א פאמיליע.

נישט פערהייראטע האבען נישט קיין רעכט אויף דער שטיצע. די אויסצאהלונגען קומען פאר אין לאקאל פון אונטערשטיצונגס-אמט פאר אר־בייטסלאזע, זשעראמסקי 74 פון 9 פריה ביז 2 בייטאג, לויט פאלגענדען סדר:

היינט, מאנטאג, 22 פעברואר די נעמען וואס הויבען זיך מיט די בוכשטאבען:

A B C D E F G

דינסטאג, 23 פעברואר:

H I J K

מיטוואך, 24 פעברואר:

L Ł M N O

דאנערשטאג, 25 פעברואר:

P R S

פרייטאג, 26 פעברואר:

T U W Z Ż

א פאליטישער ארעסט

(2) נעכטען איז ארעסטירט געווארען אויף גדאנסקא 40, אונטערן חשד, אז ער האט אויף די טראמוואי-דראטען אויפגעהאנגען א רויטע פאהן – דער 17 יעהריגער דוד קאלאטקא (פילנאצנע 14).

א גנבה איז אינוואלידען-פעראיין

(2) פון קריגס-אינוואלידען-פעראיין (יעוואנ־געליצקא 17) איז ארויסגע׳גנב׳עט געווארען א שטאלענע קאסעטקע, אין וועלכער עס זענען גע־לעגען 223 זלאטעס אין מזומן און פערשידענע וועקסלען.

מען האט ארעסטירט צוויי פערזאן, וועלכע מען איז חושד אין דער גנבה.

פאר גנב׳ענען מארגארין

(2) פאר׳ן גנב׳ענען מארגארין אין יעקב קופערמינצ׳ס געשעפט (אויף ניי-זאזשעווסקא 18) זענען פערמשפט געווארען וויקטאר נאוואגראדזקי און אפאלאניא קוביק אויף א יאהר טורמע, און נאוואגראדזקי׳ס ווייב, העלענא – אויף 3 חדשים טורמע.

האקוס-פאקוס און כישוף

ווי-אזוי מ׳קאן נאך היינטיגע צייט ארויסנארען געלד

(א) די 32-יעהריגע עוגעניא סולטשינסקא איז א דינסט-מיידעל אויף פעטריקאווער 64, האט זי געהאט א שטיקעל חתן, און פלוצים איז איהר דער חתן, נעבעך, נעלם געווארען. ווי אין וואסער אריין. היינט וואו א שטייגער, זאל זי איהם גיין זוכען, אז זי ווייסט נישט, וואו ער האט זיך פער־בלאנדזשעט. האט זי גענומען און איז אוועק צו א „וורוזשקע" פרעגען אנ׳עצה, וואס זי האט צו טון, און וואס, א שטייגער, עס וועט מיט איהר פאסירען.

האט די „וורוזשקע" זי גאר פיין מקבל פנים געווען, געטאפט די האנד, געלייגט קארטען, גע־מאכט „האקוס-פאקוס", און געזאגט, אז אי״ה, דער רבונו של עולם וועט העלפען, וועט זי אזוי, צום ביישפיל, אין א 4 וואכען ארום מאכען א שטארב, אויס בענקשאפט צו דעם חתן, וואס האט זי אוועק־געווארפען, און איז אוועק צו אנ׳אנדערער. אוי־וויי־איז־מיר־נעבעך, איז די סולטשינסקא אוועק אהיים און אנגעהויבען אויסצוגיין, ווי א ליכט. שטארבען האט זי אבער דאך נישט געהאט קיין חשק, איז זי ממילא אוועק נאך אמאל צו דער „וורוזשקע". די „וורוזשקע" האט זי ווידער אויס־געהערט, ווידער געמאכט כישוף, און געזאגט, אז אויב זי וועט מאכען א „נאבאזשענסטווא" איהרט־וועגען, וואס דארף קאסטען א האלבע מאה, וועט דער גזר-דין בטל ווערען, דער פרומער סולטשינ־סקא האבען טאקע שטארק געציטערט די הענד, ווען זי האט אויסגעצאהלט איהר 50-גער זל. אבער וואס טוט מען — זי האט געוויינט און געציילט....

שפעטער האבען די שטוביגע מענשען דערזע־הען, אז דאס מיידעל גייט ארום, ווי א נעכטיגע — נזאבען זיי איהר אנגעהויבען פונאנדערצופרעגען ווער און ווי און וואס, און אז מ׳האט ביי איהר ארויסגעקראגען די זאך אויף קלאר, האט מען עס געמאלדען אין דער פאליציי, וואס זוכט די שוויבדלערישע „וורוזשקע" מיט׳ן ארויסגענארטען 50-גער זל.

לאדזער יודישער קאמעראל-טעאטער

אלעע 1-טער מאי 2. דיר.: דוד צעלמייסטער און א. בעזמאן.

גאסטשפילן פון לאדזער קאמעראל און קליינקונסט-טעאטער „ארט"

קינסטל. אנפ.: מ. בראדערזאן.

היינט, מאנטאג — נור 1 פארשטעלונג 9.45 אין אווענד
ווידערהאלונג פון דער פרעמיערע פון 25-טען יובילעאום-פראגראם

„שמחות ביי יודען"

אין 2 טיילען, 14 בילדער.

1) פראלאג, 2) בין מנחה למעריב, 3) וואלס, 4) קבצנזאהן און הינגערמאן אין 1932, 5) וויא, פערדעלעך!... 6) אבריש און דאבוש 7) שמענדריקעס, 8) נבראנגעל, 9) שרה-באנדע, 10) אלע זענען גוט, 11) אינדרא, 12) ראוי לחופה, 13) דער ארעסטאנט פון נאוואמיעסקא, 14) לאדז אוי׳ן הימעל

טעקסטען: מ. בראדערזאן, י. אבעןזשאנעק, א. גאלדפאדען און פ. פיאראוו. מוזיק: קאמפ. דוד בייגעלמאן, פ. לישט און פאלקס-מאטיווען. דעקאראציעס און קאסטיומען: דינה מאטיס. רעזשי ש. דזשיגאן און י. שומאכער. קאנצערט מייסטער: ש. ביינעלמאן, בינע-אינספ מ. קאן.

עס בעטייליגען זיך (לויט א״ב): ש. גאלדשטיין, מרים דאלסקא, ש. דזשיגאן, שיינע מרים, צילי סטאל, מ. פעטערמאן, מ. פולאווער, מ. קאן, ל. ריינגלאס, י. שומאכער, י. שיפער און א קינסטלערישער טאנץ-קווארטעט.

די קאסע איז אפען פון 6 א זייגער אין אווענד.

עווידענץ פון דער יודישער בעפעלקערונג אין לאָדז

פיהרט איין די יודישע קהלה

אין נאָמען פון דער פערוואַלטונג פון דער יודישער קהלה האָט סעקרעטאַר נאַדעל און ה' שפּיזר אָפּגעהאַלטען א קאָנפערענץ מיט ה' לאַווניק יאָעל און לייטער פון דער עווידענץ-אָפּטיילונג ביים מאַגיסטראַט ה' זאַלעסקי וועגען איינפיהרען אַן עווידענץ פון דער יודישער בעפעלקערונג ביי דער קהלה.

סעקרעטאַר נאַדעל האָט רעפערירט דעם ענין און אָנגעוויזען אויף דער נויטיגקייט פון אזא עווידענץ, דערביי האָט ער געבעטען, אז דער מאַגיסטראַט זאָל אין דעם ענין צוהעלפען דער לאָדזער קהלה.

לאַווניק יאָעל האָט אַרויסגעוויזען א גרויסע פּראַאינטערעסירונג מיט דעם ענין און צוגעזאָגט בייהילפיג צו זיין. צוליב דעם אָבער, וואָס איצט זיינען פאַרהאַן פאַרשידענע טעכנישע מניעות, וועט די גרויסע אַרבייט פון איינפיהרען אַן עווידענץ פון דער יודישער בעפעלקערונג קענען ערשט אדורכגעפיהרט ווערען אין די זומער-חדשים.

די טעטיגקייט פון דער גמילות-חסדים-קאַסע ביי דער קהלה

נעכטען איז פאָרגעקומען א זיצונג פון דער רעווידיר-קאָמיסיע פון דער גמילות-חסדים-קאַסע ביי דער קהלה. צו דער רעווידיר-קאָמיסיע געהערען די דאַזאַרעס האָפמאַן, אדוו. ווייצמאַן און שטאַהל. מצד דער קהלה-פערוואַלטונג האָט זיך בעטייליגט וויצע-פּרעזעס בערגער און סעקרעטאַר נאַדעל.

נאָך א גענויער רעוויזיע פון די ביכער, דאָקומענטען און פּאָזיציעס, איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אז די בוכפיהרונג ווערט מוסטערהאַפט געפיהרט.

דער שטאַנד פון דער גמילות-חסדים-קאַסע שטעלט פאַר אויף פאָלגענדען אופן: איינלאַגס-קאַפּיטאַל 57,000 זל. דער אומזאַץ האָט אָבער איי פערלויף פון פערגאַנגענעם יאָהר בעטראָפען 280 טויזענד זלאָטעס. הלוואות זיינען אַרויסגעגעבען געוואָרען 574 פּערזאָן אויף א סומע פון 123.365 זל. איינגעפלאָסען אין דער קאַסע זיינען אין פערלויף פון יאָהר 107.429 זל.

מ'דאַרף מודה זיין, אז די גמילות-חסדים-קאַסע ביי דער קהלה איז זעהר א ריהרעוודיגע.

גייט פאָרזיכטיג!

(2) דער 66-יאָהריגער אַרבייטסלאָזער וואַלעריאַן יאַרקעוויטש (פון זלאָטע 12) האָט זיך נעכטען אויסגעגליטשט אויף דער אַנדזשעיאַ גאַס און איז אזוי אומגליקליך געפאַלען, אז ער האָט זיך צושעדיגט דעם גאַנצען קערפּער, און צובראָכען די לינקע האַנד.

פּאָגאָטאָוויע האָט איהם אין א שווערען צושטאַנד אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל.

דעם 29-טען ענדיגט זיך

דער טערמין פון צאָל'ען לאָקאַל-שטייער, פאַר הייזער און פלעצער

(א) דעם 29-פעברואַר ה. י. ענדיגט זיך דער טערמין פון צאָהלען די ערשטע ראַטע פון לאָקאַל-שטייער פאַר'ן יאָהר 1932, און פון דער פערטער ראַטע פון מלוכה'שען שטייער פאַר אומבעוועגליכע גיטער צוזאַמען מיט דער קאָמונאַלער הוספה פאַר'ן יאָהר 1931.

נאָך דעם דאָזיגען טערמין וועלען די דאָזיגע שטייערען אויפגעמאָהנט ווערען מיט צושלאָגען פאַר'ן נישט בעצאָהלען צום טערמין און פאַר סעקוועסטראַציע-הוצאות.

א רייכער פאַנג

פון גנבים, באַנדיטען, שווינדלער, פעלשער וכדומה

(2) פאָריגע נאַכט האָט פּאָליציי דורכגעפיהרט אַן אָבלאַווע אין 243 פערדעכטיגע לאָקאַלען, און פערהאַלטען בסך הכל 130 פערזאָן, אָפּנעהמענדיג ביי בעזונדערע פון זיי פערשידענע גנב'שע מכשירים און אינסטרומענטען.

פון די 130 אַרעסטירטע, זיינען 68, נאָכ'ן אויסלעגיטימירען זיי פריי געלאָזט געוואָרען.

די איבריגע 62 האָט די פּאָליציי געזוכט, און מען האָט זיי, קודם, איינגעזעצט.

5 פון זיי זיינען דעזערטירען, 37 גנבים, 3 פּאַסערס, 6 מעסער-שטעכער, 2 שווינדלער, 3 פעלשער פון וועקסלען און קראַנקען-קאַסע-ביכלעך, 2 אויסברענגער פון פאַלש געלד, און 2 שולדיגע אין געגנשטעלען זיך דער מאַכט.

א מאָדערניסטישע ביבליאָטעק אין לאָדז

אין לאָדז ווערט איצט געעפענט די ערשטע מאָדערניסטישע ביבליאָטעק א. נ. „פּאַלאַטין", (אויף פּעטריקאָווער 89), וואָס אַזאַ ביבליאָטעק איז אַן איינציגע פון דעם מין אין גאַנץ פּוילען.

אַזעלכע ביבליאָטעקען געפינען זיך שוין כמעט אין אַלע גרעסערע אויסלענדישע שטעט.

די „פּאַלאַטין"-ביבליאָטעק איז פּרעכטיג איינגעאָרדענט (לויט די פּראָיעקטען פון אַרכיטעקט גאָלדבערג) מיט אַלע בעקוועמליכקייטען און פערמאָגט אַ זעהר רייכען ביכער-צוזאַמענשטעל אין יודיש, העברעאיש, פּויליש, דייטש און פראַנצויזיש מיט אַ בעזונדערער אָפּטיילונג פאַר שול-יוגענד און קינדער.

ביי דער ביבליאָטעק איז אויך פאַרהאַן אַן אויסשטעלונגס-זאַל, פערזעהען מיט צייטונגען און אילוסטרירטע זשורנאַלען פון דער גאַנצער וועלט.

אין דעם דאָזיגען זאַל וועלען אָפט פאָרקומען פאָרטראָגען פון קינסטלער און וויסענשאַפטלער אויף קינסטלערישע און וויסענשאַפטליכע טעמעס — בחנם פאַר די לעזער.

די דאָזיגע נייע מאָדערן-איינגעאָרדענטע קולטור-אינסטיטוציע אין לאָדז איז ווערט בעגריסט צו ווערען, און צו האָבען דעם געהעריגען ערפאָלג.

יודיש טעאַטער אין „פילהאַרמאָניע"
דירעקציע ד. צעלמייסטער און א. בעזמאַן.
דזשעק רעכטצייט'ס מאָטאָ:
מיט פרייליכקייט, זינגען און טאַנצען — לעבט מען אויף דער וועלט.
היינט, 9 אוו. צום 5. מאָל דעם שענסטער אמעריק. בוף-קאָמיקער

דזשעק
רעכטצייט
אין דער גרויסער שלאַגער-אָפּערעטע
יאַנקעלע כוואַט
20 שלאַגער-נומערן איינער שענער פון 2-טען
מיט דעם אנטייל פון דער גוט-בעקאַנטער אַרטיסטין-זינגערין וכבד זילבערג.
מאָרגען, דינסטאָג, ווערט נישט געשפּילט.
מיטוואָך, ד. 24-טען, 9 אָווענד צום 6-טען מאָל „יאַנקעלע כוואַט"
בילעטען צו בעקומען אין קאַסע פון פילהאַרמאָניע פון 11–2 מיטאָג און פון 4 נאָכמ.

היינט פּרעמיערע!
דאָס גרעסטע מייסטערווערק פון איצטיגען סעזאָן פון דער מייסטער-רעזשי פון Sternberg א. נ.:
„X 27"
דראַמע געשאַפען אויפ'ן גרונד פון די היגטערקוליסען פון די גענעראַל-שטאַבען — — פון די קעמפענדע אַרמייען. — —
אין די הויפּט-ראָלען:
Marlena Dietrich, Wictor Mac Laglen, Barry Norton, Warner Oland
ענטוזיאַזם פון דער גאַנצער וועלט-פּרעסע
דער זאַל איז שטאַרק בעהייצט.
אָנהויב אין געוו. טעג 4.30 נאָכמיטאָג, שבת און זונטאָג – 12 אזייגער בייטאָג
פּאָפּולערע פּרייזען פון די פלעצער.

פערמשפּט א קאָנסטאַנטינער מאַגיסטראַט-בעאַמטען

(2) דער בעאַמטער פון קאָנסטאַנטינער מאַגיסטראַט פערדינאַנד פּאַלצמאַן איז פאַר מיסברויכן אויף זיין אַמט נעכטען פערמשפּט געוואָרען דורכ'ן היגען שטאָטישען געריכט אויף א האַלב יאָהר טורמע.

געשטאָכען אין קאָפּ

(2) לעם דעם הויז, וואו ער וואוינט, אויף ווספּולנע 45 איז בעפאַלען געוואָרען דורך אַן אומבעקאַנטען פערשוין, דער 20-יאָהריגער עדוואַרד קאַטשמאַרעק.

ער האָט בעקומען עטליכע טיפע געשטאָכענע וואונדען אין קאָפּ.

דער אָנפאַלער איז ענטלאָפען. פּאָגאָטאָוויע האָט ערטיילט הילף דעם פערוואונדעטען.

דאָס פּעהלט נאָך אין לאָדז

א משוגענער הונד האָט צובּיסען א הויז-וועכטער

(2) אויף מאַרישינסקאַ 24 האָט אַ משוגע-ער הונד צוביסען דעם הויז-וועכטער, דעם 24-יאָהריגען סטרוזש סטאַניסלאַוו יענדזשעיאַק.

אויף דעם סטרוזשס געשרייען איז געקומען צולויפען אַ פּאָליציאַנט, וועלכער האָט מיט צוויי רעוואָלווער-קוילען דערשאָסען דעם משוגעים הונד.

פּאָגאָטאָוויע האָט דעם צוביסענעם ערטיילט הילף, און היינט וועט ער זיך דאַרפען מאַכען אַן איינשפּריצונג געגען משוגעת.

ר. איזראַעל.

קאַפּיטעל פּערעלע

103

א סענסאַציאָנעל-עראָטישער ראָמאַן פון דער לאָדזער ווירקליכקייט

נאָך אין דעמזעלבען טאָג איז פּערעלע גערופען געוואָרען צום אויספאָרשונגס-ריכטער, ביי וועלכען דער ענין פון פּערעלען און לעאָן דרייהאָרן איז געווען דער אינטערעסאַנטסטער אין זיין פּראַקטיק און ביי וועלכען ער האָט נישט געקענט מאַכען קיין איין שריט פאָראויס. דער ריכטער איז דעריבער געווען זעהר צופרידען ווען מ'האָט איהם געמאָלדען, אַז די אַרעסטאַנטקע באַלפערן וויל פערהערט ווערען.

— איך בין זעהר צופרידען, פרייליין האַלפערן, וואָס איהר האָט זיך סוף כל סוף ענטשלאָסען אַ סוף צו מאַכען מיט דעם שווייגען און דעריבער האָב איך געאײלט באַלד אייך אַהערצורופען, וואָס האָט איהר מיר מיטצוטיילען.

— דערווייל נאָך גאָרנישט, הער ריכטער, איך האָב נאָר צו אייך אַ בקשה...

— אַ בקשה גאָר? האָט דער ריכטער זיך געקרומט

— אָבער ווען איהר וועט ערפילען מיין בקשה וועל איך דאַן קאָנען אייך מיטטיילען וויכטיגע פּרטים וועגען דעם ענין אין וועלכען איך בין בעשולדיגט.

— נו, זאָלען מיר נאָר הערען אין וואָס ס'בעשטעהט אייער בקשה?

— איך וויל בעטען, אַז מ'זאָל מיר ערלויבען צו האָבען אַ געשפּרעך מיט מיין פריינד לעאָן דרייהאָרן

— הם... אַזוי גאָר? אָבער צי ווייסט איהר, אַז לעאָן דרייהאָרן איז אויך אַרעסטירט?

— ביין איך ווייס נישט וועגען דעם, פאַרוואָס געפינט ער זיך אין אַרעסט?

— ער ווערט בעשולדיגט אין דעם זעלבען ענין וואָס איהר.

— און איז זיכער אַזויפיל שולדיג ווי איך, האָט זיך פּערעלע אַרויסגעכאַפּט.

— אויב איהר האַלט אַזוי, איז דאָך דאָס געשפּרעך מיט איהם איבעריג

— פאַרוואָס האַלט איהר אַזוי, הער ריכטער?

— ווייל ער אַזוי גוט ווי איהר האַלט זיך פאַר אונשולדיג.

— און דאָך האַלט איך דאָס פאַר זעהר וויכטיג, איך וואָלט אייך געקענט מיטטיילען נאָך דעם געשפּרעך אַזעלכע פּרטים, פון וועלכע איהר וואָלט געקענט ציהען די געהעריגע קאָנסעקווענצען בנוגע אַנדערע פּערזאָנען וואָס געפינען זיך אין איצטיגען מאָמענט אונטער אייער מאַכט און וואָלט זיך אויך גלייכצייטיג געקענט איבערצייגען אין דעם, אַז איך און טאַקע לעאָן דרייהאָרן זיינען אינגאַנצען אומשולדיג וועניגסטענס אין דעם ענין פאַר וועלכען מיר ליידען איצט אומזיסט.

— פאַרוואָס רעדט איהר עפּעס וועגען אַן-אַנדער בעשולדיגונג אויך, האָט דער ריכטער איבערגעשלאָגען די רייד פּערעלען.

— דערפאַר, ווייל איך ווייס, אַז די בעשולדיגונג געגען אונז איז אַ רעזולטאַט פון גאַנץ אַנדערע פערברעכענס וואָס זיינען בעגאַנגען געוואָרען דורך גאַנץ אַנדערע פּערזאָנען.

— דאָס זיינט איהר גערעכט פּרל. האַלפּערן, מיר שטעהט [illegible] אַגאַנצע רייה רעטענישען, וועלכע קלערען זיך שוין אויף, איבריגענס קען איך אייך געבען די ערלויבניש אויף אַ געשפּרעך מיט דרייהאָרנען, אָבער...

— אָבער? וואָס פאַרא אָבער?

— איך שטעל אַ בעדינג, אַז דאָס געשפּרעך זאָל פאָרקומען אין מיין אָנוועזענהייט

— זאָג איך זיך אָפּ דערפון, אויב דאָס געשפּרעך וועט פאָרקומען אין אייער אָנוועזענהייט וועט עס נישט דערגרייכען דעם ציל.

דער אויספאָרשונגס-ריכטער האָט זיך אַ ווײלע פערטראַכט און דאַן געזאָגט:

— גוט איך וועל אייך געבען דערויף די ערלויבניש, איהר קענט באַלד רעדען מיט דרייהאָרנען

— איצט האָב איך „אַן'אָבער" הער ריכטער

— דהיינו?

— אַז איהר זאָלט מיר צוזאָגען, אַז קיינער וועט אונזער געשפּרעך נישט אונטערהערען.

— גוט איך זאָג אייך דאָס צו, בתנאי, אַז נאָך דעם געשפּרעך וועט איהר נאָכאַמאָל דורך מיר פערהערט ווערען.

— איך בין שטענדיג אין אייער האַנד און איהר קענט מיך פערהערען ווען איהר ווילט

דער ריכטער האָט אָנגעקלונגען נאָך דעם וואַך-פּאָליציאַנט און בעפוילען אַריינצוברענגען אַהער דרייהאָרנען. פּערעלע האָט זיך אָנגעהויבען צו שרעקען פאַר דעם געשפּרעך מיט דרייהאָרנען, אָבער ס'האָט געמוזט פאָרקומען, מעהר האָט זי שוין נישט געקענט אויסהאַלטען, זי האָט געמוזט וויסען דעם אמת, איינמאָל פאַר אַלע מאָל פערענדיגען דאָס קאָן און מויד-שפּיל, וואָס האָט זי דערפיהרט צו דער לאַגע אין וועלכער זי געפינט זיך איצט. פּערעלע האָט געזוכט אין די געדאַנקען ווי אַזוי זי זאָל אָנהויבען דאָס געשפּרעך מיט לעאָנען און ווי אַזוי זי זאָל דאָס ווייטער פיהרען. ביי די דאָזיגע געדאַנקען, האָט זיך געעפענט די טיר און מ'האָט אַריינגעפיהרט דרייהאָרנען, אין דעמזעלבען מאָמענט איז דער אויספאָרשונגס-ריכטער אַרויס פון צימער.

דרייהאָרן האָט זיך נישט גערעכנט אויף דער דאָזיגער בעגעגעניש, ער איז געבליבען שטעהן ווי צומישט און ס'האָט איהם אָנגעהויבען שווינדלען אין די אויגען

— פּערעלע... האָט ער קוים אַרויסגעשטאַמעלט

— יאָ, דאָס בין איך, האָט פּערעלע רוהיג געזאָגט, ווייל זי האָט זיך גערעכנט אויף אַזאַ ערשיינען

— צו וואָס האָט מען אונז דאָ אַהער צונויפגעפיהרט, האָט לעאָן ווייטער געפרעגט

— קיינער האָט אונז נישט צונויפגעפיהרט, נאָר דאָס האָב איך פערלאַנגט מיר צו ערלויבען צו האָבען אַ געשפּרעך מיט דיר.

— דו האָסט געוואָלט רעדען מיט מיר, וועגען וואָס?

— וועגען פערשידענע ענינים אייגענטליך, האָט פּערעלע קאַלט געזאָגט

— ווי אַזוי רעדסט דו צו מיר, וואָס האָסט דו צו מיר. איך האָב דאָך קיינמאָל נישט געוואָלט קיין שלעכטס פאַר דיר נישט איך בין דאָך שולדיג אין דיין אומגליק.

— נישט וועגען דעם האַנדעלט עס זיך איצט, נאָר וועגען גאָר אַן'אַנדער ענין.

— דהיינו, פּערעלע דו ביזט עפּעס היינט גאַנץ אַנדערש ווי שטענדיג

— זיכער, בין איך היינט אַנדערש, האָט פּערעלע סאַרקאַסטיש געשמייכעלט, מ'קען נישט שטענדיג זיין דיזעלבע, מען מוז זיך קענען צופּאַסען צו יעדען מאָמענט

לעאָן האָט נישט געוואוסט וואָס צו ענטפערען, איהם איז נישט געפעלען געוואָרען דער גאַנצער ענין, ער האָט זיך געוואַרפען פּעסט אין די הענד און האָט אָנגעהויבען מיט דעמזעלבען טאָן, מיט וועלכען פּערעלע האָט גערעדט

— אַלזאָ וואָס איז דער ציל פון דעם אונגעוועהנליכען ראַנדעוואו.

— אין מיין אַרעסט צימער, האָט פּערעלע פאַר זיכטיג אָנגעהויבען, געפינט זיך אַ געוויסע פרוי, וועלכע דאַרף הילף

— וואָס קען איך איהר ביים איצטיגען מאָמענט העלפען, אין מיין לאַגע

— אויב נאָר איך האָב נישט קיין טעות, קענסט דו איהר זעהר פיל העלפען, לעאָן.

— אויב איך וועל נאָר קענען, בין איך גרייט דאָס צו טון

— די פרוי הייסט העלענאַ דרייהאָרן און ווי זי האָט מיר אָפּגעשילדערט איז זי דיינס אַ קרובה, פּערעלע האָט אונטערגעשטראָכען יעדעס וואָרט און גענוי אָבסערווירט וואָס פאַראַ איינדרוק דאָס מאַכט אויף איהם.

לעאָן האָט געפינטעלט מיט די אויגען, געביסען די ליפּען, זיך געריבען דעם שטערן און נישט געוואוסט, וואו ער זאָל זיך אַהינטאָן.

ער האָט אָבער באַלד אין ערשטען אויגענבליק זיך נישט געוואָלט פערראַטען און האָט געזאָגט מיט אַ געמאַכטער רוהיגקייט

— ס'איז מעגליך, אַז זי איז מיינס עפּעס אַ קרובה, אָבער איך הער איצט באַמען דאָס ערשטע מאָל, איז דאָס אַ פערהייראַטע פרוי

— זי זאָגט, אַז יאָ, אפשר וועסט דו זיך דאָך דערמאָהנען, אפשר האָסט דו זי ערגיץ-וואו בעגעגענט.

(פאָרטזעצונג קומט)

בעריכט פון דער ציוניסטישער לאַנדעס-קאָנפערענץ

אין לאָקאַל פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע איז פאָרגעקומען אַ גרויסע בעריכט-פערזאַמלונג, געווידמעט דעם 10-טען ציוניסטישען לאַנדעס-צוזאַמענפאָהר.

די פערזאַמלונג עפענט ה' מאַרכעוו. דער ערשטער רעדנער דעפּ. ד"ר ראָזענבלאַט שטעלט זיך אָפּ אויף דער ענטוויקלונג פון'ם דיפערענצירונגס-פּראָצעס אין דער ציוניסטישער בעוועגונג, רעדט וועגען די מיינונגס - פערשידענהייטען, וואָס האָבען געפיהרט צו דער ענטשטעהונג פון די פראַקציעס, בעזונדערס פון „על המשמר" און „עת-לבנות". הגם די דאָזיגע מיינונגס - פערשידענהייטען זענען אין די לעצטע יאָהרען פאַקטיש פערשוואונדען, דאָך זענען די גרופּירונגען געבליבען ווייטער עקזיסטירען און דער קאַמף האָט מאַכטסמאַל אָנגענומען גאַנץ שעדליכע פאָרמען. דעריבער איז געווען די הויפּט-אויפגאַבע פון דער קאָנפערענץ צו ברענגען צו אַ קאָנסאָלידאַציע אין דער ציוניסטישער בעוועגונג אין פוילען. אַרום דעם דאָזיגען געדאַנק איז געלונגען צו פעראייניגען דעם גרעסטען טייל דעלעגאַטען און דאָס איז אייגענטליך דער גרעסטער פערדינסט פון דער לאַנדעס-קאָנפערענץ. אין דעם דאָזיגען פערדינסט האָט די לאָדזער פערטרעטערשאַפט אַ גרויסען אַנטייל.

ה' משה לימאַן רעדט וועגען דער בעדייטונג פון דער פעראייניגונג פון אַלע פּראָדוקטיווע כוחות אין פוילישען ציוניזם, ער דערמאָהנט די שטאַרקע מאָמענטען, וואָס די קאָנפערענץ האָט געהאַט און שטעלט זיך בעזונדערס אָפּ אויף די פעהיגקייט פון יצחק גרינבוים אַלס פיהרער און זיין גרויסער ווירקונג אויף די ציוניסטישע מאַסען און בעזונדערס די ציוניסטישע יוגענד. דאָס אַחדות-געפיהל, וואָס האָט אַרומגענומען אַלע דעלעגאַטען — פערענדיגט דער רעדנער, וועט געוויס זיך איבערטראַגען אין אַלע שטעט און שטעטלעך און וועט זיין אַ קוואַל פון שאַפען און מסירות-פולער אַרבייט לטובת דעם געמיינזאַמען אידעאַל.

צולעצט האַלט אַ קורצע רעדע ה' שמואל לעוו, ער שילדערט די שטימונגספולע מאָמענטען פון דער ערעפענונגס- און שלוס-זיצונג פון דער קאָנפערענץ. ווען מען האָט געזעהען דעם ערנסט און די בעגייסטערונג, וואָס האָט אַרומגענומען אַלע דעלעגאַטען, האָט מען פערשטאַנען דעם פּשט פון — „והעשירי יהיה קודש" — אַז דער 10-טער צוזאַמענפאָהר מוז האָבען אַ גרויסע בעדייטונג. די שלוס-זיצונג האָט געדויערט ביז טאָג-אייגען, אָבער דאָס זענען געווען טרעהרען פון פרייד און פון שאַפען און — פערענדיגט ה' לעוו — „הזורעים בדמעה ברנה יקצורו".

הלאַנג-קינאָ-טעאַטער
APOLLO
היינט פּרעמיערע!
גרויסער דאָפּעלטער פּראָגראַם!
1) „דער טייוועל פון די ימים"
מעכטיגע ים-דראַמע. אין די הויפּט-ראָלן:
Charles Bickford, Roquel Torres, Nils Asther
2) „אין לאַנד פון זילבערנעם לייב"
גרויסער עקזאָטישער פילם.
נעכסטער פּראָגראַם: Laurel i Hardy
אין פילם „יאַנקאַ מוזיקאַנט"
אָנהויב אין נעוו. טעג 4 נאָכמיטאָג, שבת און זונטאָג—12 אַ זייגער בייטאָג.

אַ לאָדזער בעטלער אונטערגעצונדען אַ לאַנדווירטשאַפט

(2) מען האָט געכאַפּט און אַרעסטירט דעם לאָדזער בעטלער, דעם 43-יאָהריגען סטעפאַן אַמבראָזשעוויטש (פון אַקזשעיאַ 8) רעספּאַר, וואָס ער זאָל האָבען, מחמת נקמה, אונטערגעצונדען די לאַנדווירטשאַפט פון'ם פויער יוזעף קידראַס אין דאָרף קאַמיענאַ, הינטער פּעטריקאָוו.

דער אַרעסטירטער איז זיך נישט מודה אין זיין פערברעכען.

דער היזק בעטרעפט אַנ'ערך 10 טויזענד זלאָטעס.

דער ערשטער היי-יאָהריגער פאַל פון פלעקען-טיפוס

(אג.) נעכטען איז פון פלעקען-טיפוס געשטאָרבען אין לאָדז אַ געוויסער פּאָזנאַנסקי.

דער עלעקטרישער שטרייק
אין קאַליש, פּיעטרקאָוו און טאָמאַשאָוו

(2) אין קאַליש, פּיעטרקאָוו און טאָמאַשאָוו פיהרען איצט די קאָנסומענטען פון עלעקטרישע קראַפט און ליכט אַן'ענערגישען קאַמף דערפאַר, אַז די פרייזען אויף עלעקטרישען שטראָם זאָלען רעדוצירט ווערען.

אין די דאָזיגע 3 שטעט ווערט געפיהרט אַ פאָרמעלער שטרייק פון די עלעקטרישע געברויכער.

עס ווערען אָפּגעהאַלטען פיל-טויזענד-קעפּיגע מיטינגען מיט פּראָטעסט-בעשלוסען, מיט רעזאָלוציעס וכדומה.

די שטרייק-אַקציע ווערט געפיהרט ריקזיכטסלאָז.

אין די אָוונדען גייען אַרום איבער די גאַסען פון די שטעט פּליה-קאָמיסיעס, מצד די בירגער-קאָמיטעטען וועלכע היטען אָפּ, אַז ס'זאָלען נישט פאָרקומען קיין פאַלן פון שטרייק-ברעכעריי.

מיניסטעריאַלע קאָנטראָלע פון דער טעטיגקייט פון'ם אַרבייטס-לאָזען פאָנד

(2) די מיניסטעריאַלע קאָנטראָלע פון די אַרבייטסלאָזע, וואָס בעקומען אונטערשטיצונגען פון אַרבייטסלאָזען פאָנד אויפ'ן שטח פון דער לאָדזער וואָיעוואָדזטווע, האָט דערוויזען, אַז די טעטיגקייט פון'ם פאָנד איז געפיהרט געוואָרען אין דער בעסטער אָרדענונג מחוץ קליינע איבערשרייטונגען פון די פערפליכטענדע פאָרשריפטען.

איבערגעפאָהרען אַ יודיש מיידעל

(א) אויף נאַרוטאָוויטש 23 איז איבערגעפאָהרען געוואָרען דורך אַנ'אויטאָ די 23-יעהריגע חנה גאָלדבערג. זי האָט זיך צושעדיגט דעם גאַנצען קערפּער און צובראָכען אַ האַנד. פּאַגאָטאָוויע האָט איהר ערטיילט ערשטע הילף און דער שאָפער איז צוגעצויגען געוואָרען צו פעראַנטוואָרטליכקייט.

פערהאַלטען אַ שמוגלער פון זיידענס און טאַבאַק

(א) אויפ'ן שאָסיי צווישען קאַמינסק און ראַדאָמסק האָט פּאָליציי פערהאַלטען אַ וואָגען, וואָס געהערט צו אַ געוויסען אהרן זילבערשטאַט פון פּראַשקי. אינ'ם וואָגען איז אונטער זעק מיט קאַרטאָפעל געלעגען 7 שטיק זיידענס, 45 קילאָ טאַבאַק און פערשידענע טאַבאַק-אויסאַרבייטונגען.

די געשמוגעלטע סחורה וואָס בעטרעפט אַנ'ערך 7000 זלאָטעס איז קאָנפיסקירט געוואָרען. זילבערשטאַט איז אַרעסטירט ביז דער ענין וועט ווערען אויפגעקלערט.

אַנטי-מלחמה אַקאַדעמיע אין שטאַטישען טעאַטער

נעכטען איז פאָרגעקומען אַנטי-מלחמה אַקאַדעמיע אין שטאָטישען טעאַטער איינגעאָרדענט דורך דער פּעפּעסישער יוגענד-אָרגאַניזאַציע „טור".

ה' סט. גאַרליצקי פון וואַרשאַ האָט געהאַלטען אַ לענגערע רעדע וועגען די כסדר'דיגע בעוואָפענונגען וואָס אַלע מלוכות פערגרעסערען יעדעס יאָהר. ער קריטיקירט אויך די מכלומרשטע שלום-שטרעבונגען וואָס יעדעס לאַנד דעקלאַמירט אויף די סעסיעס פון דער פעלקער ליגע.

דערנאָך האָט אַנ'אָרקעסטער אויסגעפיהרט איינינע מוזיקאַלישע נומערן.

צום סוף האָט זיך בעוויזען אויף דער עסטראַדע די דראַמאַטישע סטודיע ביים „טור" מיט נאָז-טיכלעך פערבונדען די מיילער.

איינער פון די סטודיאַנטען דערקלערט, אַז צוליב פערבאָט פון דער סטאַראָסטווע קענען זיי זייערע אַנטי-מלחמה רעציטאַציעס נישט אויפפיהרען די פערזאַמעלטע האָבען איבערגעשיקט אַ בעגריסונגס-רעזאָלוציע די שטרייקענדע קויהלען-אַרבייטער.

דעפּ. דיבוא, וועלכער האָט געזאָלט זיין אויף דער אַקאַדעמיע איז נישט געקומען.

געעפענט אין פּאַביאַניץ אַ כשר'ע קיך פאַר יודישע אַרבייטסלאָזע

(וו) דער פּאַביאַניצער מאַגיסטראַט האָט, אויף דער אינטערווענץ פון די דאָרטיגע איינוואוינער עהרענכטען געעפענט אַ ספּעציעלע כשר'ע קיך פאַר יודישע אַרבייטסלאָזע.

צווייטער בערלינסקי-אָוונד
אין צענטראַלען האַנדוו. פערבאַנד פּאָלודניאָווע 4

צוליב דעם גרויסען ערפאָלג פון ערשטען אָוונד האָט דער צענטראַלער האַנדוו. פערבאַנד איינגעלאַדענט דעם יונגען שריפטשטעלער ש. בערלינסקי אויף אַ צווייטען אָוונד, וועלכער קומט פאָר פרייטאָג ד. 26 פעברואַר 9 אַ זייגער אָוונד.

ש. בערלינסקי וועט לייענען פראַגמענטען פון דער מלחמה און פון זיין נייער בוך „צו אַ גייער וועלט", וואָס וועט בקרוב דערשיינען.

פון „פּאָפּולאַרני"-טעאַטער

היינט מאָנטאָג און מאָרגען דינסטאָג אָנהויב 8.15 אין אָוונד ווערט געשפּילט „דער יוד אַלס איבעיגער וואַנדערער" אין 12 בילדער.

מיטוואָך 8.15 אין אָוונד — די לעצטע פאָרשטעלונג — „קרייד-ראַד".

דזשעק רעכצייט אין פילהאַרמאָניע

באַלד נאָך דער ערשטער פאָרשטעלונג האָט דער לאָדזער טעאַטער-עולם דערפיהלט, אַז דזשעק רעכצייט איז טאַקע אַ יונגער שעהנער אַרטיסט, דער אמת קוועקזילבערדיגער בוף-קאָמיקער.

צוזאַמען מיט דזשעק רעכצייט טרעט אויך אויף אין דער ראָלע „צירעלע" די גוט-בעקאַנטע אַרטיסטען זינגערין יוכבד זילבערג.

מיטוואָך, צום 6-טען מאָל „יאַנקעלע כוואַט".

„שמחות ביי יודען"!
דער איצטיגער גאַלאַ-פּראָגראַם אין „אררט"

דער איצטיגער יובל-פּראָגראַם פון „אררט", וואָס טראָגט דעם פיל-זאָגענדיגען נאָמען „שמחות ביי יודען", איז אין משך פון עטליכע טעג, וואָס ער ווערט דעמאָנסטרירט, מפורסם געוואָרען אין דער גאַנצער שטאָט, און פון אַלע זייטען הערט מען:

— איהר ווילט הנאה האָבען, גייט אין „אררט"!

— אַנ'אמת'ער נחת, בנאמנות, צו זיצען אויף די „שמח'ת ביי יידען".

— ווער מ'ר-גוטס-גינט, ס'אַרא פּראָגראַם דאָס איז!.. סאַמע פויגעל מילך!..

א. א. וו. א. וו

היינט ווערט געשפּילט איין מאָל — 9.45 אין אָוונד.

ראַדיאָ-פּראָגראַם
מאָנטאַג, דעם 22 פעברואַר 1932

11,45 פרעסע איבערזיכט, 11,58 צייט-סיגנאַל, 12,10 גראַמאָפאָן, 3,25 פאָרלעזונג, 3,45 בערזע און קאָמוניקאַט פאַר פישער און שיפער, 3,50 גראַמאָפאָן, 4,20 לעקציע פראַנצויזיש, 4,40 גראַמאָפאָן, 5.10 פאָרלעזונג, 5,35 מוזיק, 6,50 פערשידענעס, 7,15 קאָמוניקאַט פון לאָדזער האַנדעלס-קאַמער, 7,30 רעפּערטואַר, 7,45 ראַדיאָ-פּרעסע, 8,00 פעליעטאָן, 8.15 וואַשינגטאָנס אָנדענק, 10,10 גראַמאָפאָן, 10.20 קאָמוניקאַטען, 11,30 טאַנץ-מוזיק.

זיכערע הילף און אַ רפואה!
אהין אַ אָפּעראַציע, אָן בלוט. אהין אַ מעסער און אהין בלוט-פערגיסונג פאַר קראַנקע אויף קילעס פאַר מענער ווייבער און קינדער.
פערשידענע קאַליקעס אין גוף פאַר הויקערס און פיס

פערלאָזט אייך נישט, ווייל דער ווינקעל-בראָך ווערט גרויס אַזוי ווי אַ מענשען-קאָפּ, אָדער אַזוי ווי אַ וואַסער-קאַן אַון עס פאַלט אַראָפּ אין דעם פיס און דער קראַנקער איז אין אַ גרויסער סכנה דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראַנדיג און שטאַרבט. ספּעציעלע גומענע הייל-באַנדאַזשען אויסגעצייכענט גוט דורך גרויסע פּראַקטיק'ן מיט מיינע בעהאַנדלונג און פון דייטשען אָרטאָפּעדישען דאָקטאָר בראַכורישער בעזייטיגען זיבער דעם איבערשטן און נעפּעהרליכסטע בראָך. אויך פאַר הויקערס צוזאַמענגעפונען מיט הייל-גאָרסעטען און אָפּעראַטען פאַר פערקרומטע

פיס און פלאַט-פוס ספּעציעלע איינלאַגען אין די שיך. קינסטליכע גומענע פיס און הענד, גומענע זאָקען, פאַר די גרעסטע קראַנקע אָדערן. עמפּפאַנגט פון 9 ביז 1 בייטאָג און פון 3 ביז 7 אין אָוונד.
אָרטאָפּעדישע אַנשטאַלט
Specialist J. RAPAPORT, Ortoped
von Lemberg Łódź, WOLCZANSKA 10,
tel. 221-77, front, parter.
בעמערקונג: דאָס פערזענליכע ערשיינען פון די קראַנקע איז אומבעדינגט נויטיג. דיפּלאָמען האָבען אויסגעשטעלט פאָלגענדע אוניווערזיטעטס-פּראָפעסאָרען: פּראָפ. ד"ר באַראַנטש. פּראָפ. דר. י. מאַרישלער. פּראָפ. ד"ר בר. קיטלאַנאָווסקי און אויך אַנדערע.
מיר נעהמען אויך אָן טערוניבערטע פון דער קראַנקען-קאַסע.
דאַנקזאַגונג.
זיין אַ סך יאָהרען האָב איך געליטען אויף ברוך און אַלע ברוך-באַנדען זענען נישט אימשטאַנד געווען זי איינצוהאַלטען. כ'בין געווען פערצווייפעלט. היינט, אַ דאַנק דעם גרויסען ספּעציאַליסט ה' דיר. י. ראַפּאַפּאָרט, וואָוינהאַפט אין לאָדז, וואָלטשאַנסקאַ 10, איז דער ברוך נישט נור געוואָרען איינגעהאַלטען מיט'ן באַנדאַזש נור אינגאַנצען אויסקורירט צוליב וואָס איך דריק דערמיט אויס מיין הערצליכסטען דאַנק.
ל. סאַלמאַנאָוויטש, אַלעקסאַנדראָווסקא 29.

Palma-Patent
— — די — —
בעוואוסטע פעלד-בעטן
„Palma-Patent"
וואָס זענען באַלעמען בעקאַנט מיט זייער פּראַקטישקייט און דויערהאַפטיגקייט
מיט אַ גאַראַנטיע אויף 3 יאָהר
ווי אויך לעזשאַקעס, פעלד-בעטלעך און פעלד-בענקלעך
מאַטראַצען געבעטע, שאַטקאָווע, קאַנאַדיסקע קאָזעטקעס, טאַפּטשאַנעס
בעקומט מען נור אין דער בעקאַנטער פאַבריק
לאָדז, פּולנאַצנא 24, טעל. 131-85
הורט — דעטייל

קלעפּסידרעס
צו זעהר ביליגע פרייזען
בעקומט אַז די דרוקעריי פון
„נייעם פאָלקסבלאַט"
די קלעפּסידרעס ווערען איז משך פון 1 שעה אויסגעפערטיגט און פונאַנדערגעקלעבט איבער דער שטאָט.

עפענטליכער מאניפעסט
צו מיינע ג. קליענטען!
צוליב דעם קריזיס, גיב איך די מעגליכקייט אלע צו שפארן געלד.
לעזט און שטוינט!
מיין פאפולערער קינסט=פאטאגראפישער אנשטאלט
„פאלאניא״ שוו. יעזשעגא 11
וואס איז בעקאנט מיט זייגע גוטע קינסט־לערישע אויפנאהמען אין לאדז, האט
רעדוצירט די פרייזען — כמעט בחנם!
6 פאסט=קארטען (איי, אדער צוויי פערזאן ג. פ.) אויף זיידען-פאפיר דאפעלט רעטושירט מיט א בילד (24 X 30) נאר 3.50
דערצו בעקומט דער קליענט א מתנה — א שפיגעל מיט זיין פאטאגראפיע
בעמערקונג: אויפ׳ן פערלאנג פון די ג׳ קליענטען, גיבען מיר ארטיסטישע קאסטיומען גענצליך בחנם. מיט אכטונג
ארטיסט. פאטאגראף. אטעליר
„POLONJA“
לאדז, יעזשעגא 11.
צופאהר מיט טראמוואי נומ׳ 3. אונה.: דיפל. פאטאגר גוטערמאן

שניידט אויס דעם קופאן!
דעם קופאן דארף מען פארצייגען ביים בעשטעלען 6 פאטאגראפיעס ברוין אויף זייד אהן אונטערשיד וואס פאר א פאזע 1 אדער 2 פערזאן נור 2.25 און א שפיגעלע מיט זיין אייגענער פאטאגראפיע און דערצו — איין פאטאגראפיע מיט א שעהן רעהמעל. —

ציטשעס
פאר
גראפישע אנשטאלטען
דרוקעריין און פערלאגען
עטצעטערא
די איינציגע אידישע ציגקאגראפיע אין לאדז
„גצלבקס״
מיטען קאווידצ 104
טעל.: 241-24

יעדער איינציגער
האט זיך איבערצייגט, אז פאר
מעבעל
דיוואנעס, פעלצען, נייה-מאשינען, גארדעראבען או״וו
צאהלט די העכסטע פרייזען
א. ווייצמאן שענקעוויטש 23
טעלעפאן 191-00.
ביי מיר איז שטענדיג פערשידען גענוצטע מעבעל אין גוטען צושטאנד צו פערקויפען.

רענטגען-קאבינעט ZACHĘTA
קלאנג-קינא-טעאטער
ZACHĘTA
26 זגערזשער 26
היינט און פאלגענדע טעג!
פרעכטיגע ליבעס-פאעמע! גרעסטער פילם-שלאגער!
רעזשי פון דעם בעוואוסטען ערנסט לוביטש
„מאנטע קארלא״
אין דער הויפטראלע דער שענסטער עקראן-שטערן
Janet Mc. Donald
נעקסטער פראגראם:
„דער זינגער פון די בערג״
דער זאל איז גוט בעהייצט.
אנהויב אין געוו. טעג 4 נאכמ. שבת, זונטאג 12 בייטאג.

די עלעגאנטסטע
דאמען-טאשען
וואליזען

אין פערשידענע סארטען
צו די ביליגסטע פרייזען בעקומט מען נור ביי די בעקאנטע פירמע
L. Herszfinger
לאדז, פילסודסקיעגא 44
געדענקט די אדרעס! רעעלע בעהאנדלונג!

רעטשניצע
פון דאקטוירים - ספעציאליסטען
11 בזשעזשינער 11
טעלעפאן 137-63
ס׳נעהמען אן דאקטוירים פון אלע ספעציאליטעטען
וואלינסקי, זאלצוואסער, לוביטש, סלאבאדסקי, קערשנער, פישמאן, שמירגעלד, שמערלאווסקי
ווי אויך וויזיטען אין שטאט.
עלעקטריזאציע, אנאליזען, דענטיסטישער קאבינעט
צאהן-ארצט לאזשינסקא-סטאראפאלסקא
א בעראטונג ביים אויגען-דאקטאר נאר 3 זל.

דרוקעריי
י. גרינבערג לאדז
וסכאדניא 45. — טעל. 90-131
פיהרט אויס אלע ארט דרוק-ארבייט
ווי: בריפבויגען, רעכנונגען, קאנווערט, פאסט-קארטען, אדרעס-קארטען, קוויטאריושען און האנדעלס-ביכער.
ספעציעלע איינריכטונג פאר אלע ארט צייטשריפטען.
פינקטליכע אויספירונג. ביליגע פרייזען.

DOKTOR
H. WOŁKOWYSKI
צעגעלניאנא 4, טעל. 90-216
ספעציאל-ארצט פאר הויט- און וועגערישע קראנקהייטען, מענער-שוואכע, אלע ארט אנאליזען, עלקטראטעראפיע, בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען.
נעמט אן פון 8-2 און פון 5-9 אווענד.
בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען

Dr. mep
M. Lerner
ספעציאליסט פאר קינדער-קראנקהייטען
זאכאדניא 64, טעל. 09-113
נעמט אן פון 3 - 5 נאכמ. 131

רעכער
אויף דער מאשין
ווערען אויסגענייט
שרודמיעסקא 8

קליינע אנאנסען
1 זלאטי
פאר א אנאנס ביז 15 ווערטער

לאקאלען
א פראנט-לאקאל, 1-טער שטאק פון 5 פענסטער, צענטרום שטאט, זאפארט איבערצוגעבען. צו ערפאהרען פיעטריקאווער 21, ביי גייזבורג. 1059

איבערצוגעבען 2 צימער און א קיך מיט קארידאר אויף אגראדאווא, נעבען נאוואמיעסקא. צו ערפאהרען אין אדמיניסטראציע. 1143

פערשידענעס
איך קויף גענוצטע גראמאפאן-פליטען, אין פאפיר-געוועלב זשעלאנא 47, בארנשטיין. 1102

איך טויש אויס אויסגעברענטע זשארובקעס אויף נייע געגען א קליינעם צואהלען, אין פאפיר-געוועלב זשעלאנא 47, בארנשטיין. 1103

מעבעל פון אנ׳עס-צימער און שלאפצימער ווי אויך פערשידענע שטוב-זאכען ביליג צו פערקויפען. ציגעל גאס 15, וו. 10. 1129

א מאנגעל זוך איך צו קויפען, ס׳קען זיין אנ׳עלעקטרישע. צו ערפאהרען פולנאצנא 14, וו. 38, ביי מארקוס. 1144

Zaginiony został kwit kaucyjny na licznik wyd. przez Elektrownię Łódzką na imię Mendla Wajnberga, Franciszkańska 6. 1143

אויטאגענישע שווייסונגען
מעטאל-בעארבייטונגען
שלאסעריי-ארבייטען
מאשינען-טיילען
פיהרט אויס ביליג
J. REDER, Łódź
קאנסטאנטינער 11/13
(רוג זאכאדניא)

Dr. med.
Haltrecht
ספעצ.-ארצט פאר הויט און געשלעכטס-קראנקהייטען
נעהמט אן פון 8—9.30 פריה, פון 12.30—1.30 נאכמ. און פון 5 ביז 9 אוו נד. זונטאג פון 9 ביז 1 בטאג.
פיעטריקאווער 10, טעל. 21-245
פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזען.
דאמען בעזונדער ווארטע-זאל.

Dr. med.
REICHER
פאלודניאווא 28, טעל. 20193
ספעציאל-ארצט פאר מענער-שוואכע-בעהאנדלונג
נעהמט אן פון 8—11 פריה און פון 5—8 אווענד.
זונטאג און יום-טובים פון 9- 1 בטאג.

Dr. med. NIEWIAŻSKI
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע
אנדזשעיא 5, טעל. 40-159
נעמט אן פון 8-11 און פון 5-9 אוו.
זונטאג און יום-טוב פון 9-1 פארמ.
בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

DR. MED.
J. LUBICZ
כירורג-ארטאפעד
פאלודניאווא 9, טעל. 17-183
קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער
אייגענע פראצאווניע פון זעמאליכע ארטאפעדישע אפאראטען ווי: וויקלארקעס אויף פלאטפוסען, קונסטליכע הענד און פיס, גארסעטען א. ז. וו.
נעהמט אן פון 2.30 ביז 4.30 נאכמיטאג.

Dr. med.
H. LUBICZ
ספעציאליסט פאר הויט-, וועגערישע און געשלעכטס-קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט
צעגעלניאנא 7 (פריהער 43) טעל. 32-141
עמפאנגס-שטה׳ן 8 - 10, 12 און 2 5 - 8, זונטאג און יו״ט 9-1. פאר דאמען בעזונדערער ווארטע זאל

Dr. med.
W. Eychner
אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען
וואוינט איצט 4 צעגעלניאנא 4
(נעבן קינא „טשארי״) טעל. 72-134
נעהמט אן פון 2 1/2 - 4 און פון 7 - 8 אווענד

Dr. Z. Rakowski
ספעציאליסט פאר אויערן-, נאז-, האלז- און לונגען-קראנקהייטען
11-טעז ליסטאפאד 9
קאנסטאנטינער טעלעפאן 81-127
שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 10 — 11

וואנעס

– ווי אויך –
קינדער-וואנעס
בעקומט איהר נור אין דער בלעכעריי-ווערקשטעל
„ZGODA“
לאדז, צעגעלניאנא 2, טעל. 51-134 (עק פעטריק.)
בעמ.: וואנעס ווערען אויך אויסגעבארגט.

PORADNIA WENEROLOGICZNA
פון דאקטוירים-ספעציאליסטען
זאוואדזקא 1.
נאר פאר וועגערישע הויט-קראנקה, און מענער-שוואכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער. קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אוראלאגישע און נערוועז-קראנקהייטען. קווארץ-לאמפ. עלעקטרישער הייל-קאבינעט ראסמעטיק.
-- טעגליך פון 8 פריה ביז 9 אווענד. --
פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ. נעמט-אן א פרוי-דאקטאר נור קינדער און פרויען
זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.
- בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען. -
וויזיט 3 זל.

„SANATO“
כירורגיש-וועכנעריז-אנשטאלט
אגראדאווא 10, טעל. 57-213
1-טע און 2-טע קלאס
גינעקאלאגיש-וועכנעריז-אבטיילונג
ד״ר מעד. ש. איינער, ד״ר מעד. י. בוים, ד״ר מעד. רייטלער-סוריאנסקא ד״ר מעד. וו. אייכנער
פרייז פון א געבורט
אין 2-טען קלאס צוזאמען מיט פערהיטונגס-מיטלען
200 זל.
אויפזיכט איב׳ר, קינד ד״ר מעד. י. פאלאסוו
כירורגישע אפטיילונגפון ד״ר מעד. מ. סאנטאר.

אבאנעמענט-פרייז: אין לאדז — 5 זל. א חודש מיט אפטראגען צו היים; אויף דער פראווינץ 6-50 א חודש אין אויסלאנד — 8 זל.
פאר׳ן אינהאלט און טערמינען פון די אנאנסען איז דער פערלאג נישט פעראנטווארטליך. די אדמיניסטראציע איז אפען בייטאג און ביינאכט.

אנאנסען-פרייז: פאר׳ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב יו״ט—24 גר. אין דער ברייט 8 שפאלטען
אין טעקסט—40 „ „ „ „ „ 4 „ —60 „ „ „ „
נאכ׳ן טעקסט—12 „ „ „ „ „ 8 „ —18 „ „ „ „
פאר א מיליסטער-שורה: מיטער דער שטאט 50 פראצ. טייערער. אויסל. 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. א װארט

Wydawnictwo „Najer Folksblat“, spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Breustowski i D. Zilberberg. Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat“, Piotrkowska 21.